

6. Pagrindinio reglamento 1 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas principas, kad antidempingo muitas gali būti taikomas bet kuriam produktui dempingo kaina, kuri išleidus į laisvą apyvartą Sąjungoje būtų padaryta žala. 1 straipsnio 2 dalyje produktas dempingo kaina apibrėžiamas kaip produktas, kurio eksporto į Sąjungą kaina yra mažesnė nei palyginamoji panašaus produkto kaina įprastomis prekybos sąlygomis eksportuojančioje valstybėje.

7. 2 straipsnyje išdėstyti dempingo nustatymo principai ir taisyklės. Iš esmės iš trečiosios valstybės eksportuojamam konkrečiam produktui nustatoma normalioji vertė pagal kainas, kurias įprastomis prekybos sąlygomis moka nepriklausomi pirkėjai eksportuojančioje valstybėje, ir eksporto į Sąjungą kainą. Jei teisingai palyginus svertinius vidurkius matyti, kad normalioji vertė viršija eksporto kainą, suma, kuria ji viršijama, yra dempingo skirtumas.

8. Tuo klausimu 2 straipsnio 7 dalies a punkte nustatyta:

„Importuojant iš ne rinkos ekonomikos valstybių <...>, normalioji vertė apskaičiuojama pagal trečiosios rinkos ekonomikos valstybės kainą arba apskaičiuotą vertę, arba pagal kainą, taikomą importuojant iš tokios trečiosios valstybės į kitas valstybes, įskaitant [Sąjungą], o jei tai neįmanoma – remiantis kuriuo nors kitu pagrįstu pagrindu, įskaitant už panašų gaminį [Sąjungoje] faktiškai sumokėtą arba mokėtiną kainą, kuri prireikus tinkamai pakoreguojama, kad būtų įskaičiuojama pagrįsta pelno marža.

Atitinkama trečioji rinkos ekonomikos valstybė parenkama pagrįstu būdu ir tinkamai atsižvelgiant į visą atrankos metu pateiktą patikimą informaciją. Be to, atsižvelgiama į terminus; kada tinkama, pasirenkama trečioji rinkos ekonomikos valstybė, kuri yra to paties tyrimo objektu.

Pradėjus tyrimą, tiriamosioms šalims iš karto pranešama apie pasirinktą trečiąją rinkos ekonomikos valstybę ir suteikiamas 10 dienų laikotarpis pastaboms pareikšti.“

9. 2 straipsnio 10 dalyje nurodyta:

„Eksporto kaina ir normalioji vertė palyginamos teisingu būdu. Šis palyginimas turi būti atliktas tuo pačiu prekybos lygiu, palyginant per kiek galima artimesnį laiką darytus pardavimus, atsižvelgiant į kitus skirtumus, turinčius įtakos kainų palyginamumui. Jeigu nustatytos normalioji vertė ir eksporto kaina nėra vienodo palyginamojo pagrindo, jos turi būti koreguojamos kiekvienu atveju individualiai, atsižvelgiant į besiskiriančius veiksnius, kurie, kaip tvirtinama arba įrodyta, turi įtakos kainoms ir kainų palyginamumui.“

10. 3 straipsnyje („Žalos nustatymas“) visų pirma numatyta:

„<...>

2. Žala nustatoma, remiantis ją patvirtinančiais įrodymais ir objektyviai ištyrus:

- a) importo dempingo kaina kiekius ir poveikį panašių produktų kainoms [Sąjungos] rinkoje; ir
- b) tokio importo sąlygotą poveikį [Sąjungos] pramonei.

3. <...> Vertinant importo dempingo kaina poveikį kainoms, reikia nustatyti, ar produktai dempingo kaina yra importuojami žymiai mažesnėmis kainomis lyginant su [Sąjungos] pramonės panašių produktų kainomis, arba į tai, ar toks importas turėjo kitokį poveikį – ženkliai nusmukdė kainas arba smarkiai trukdė kainoms kilti, kaip kad būtų atsitikę kitomis aplinkybėmis. <...>“

11. 6 straipsnio 9 dalyje nustatyta: „<...> Tyrimo procedūros turi būti baigtos, jei tai įmanoma, per vienerius [vienus] metus. Tačiau bet kuriuo atveju tyrimas turi būti baigtas per 15 mėnesių nuo jo pradžios <...>“.

12. 9 straipsnio 4 dalyje, *inter alia*, numatyta „mažesniojo muto taisyklė“:

„Kai galutinai nustatyti faktai rodo, kad yra dempingas ir jo padaryta žala bei <...> reikia imtis priemonių, kad būtų apsaugoti Sąjungos interesai, <...> nustatomas galutinis antidempingo muitas. <...> Antidempingo muto suma neviršija nustatyto dempingo skirtumo, tačiau ji turėtų būti mažesnė už šį skirtumą, jei tokio mažesnio muto pakaktų Sąjungos pramonės subjektų patirtai žalai pašalinti.“

13. 17 straipsnis susijęs su atranka. Jame visų pirma numatyta:

„1. Tais atvejais, kai skundo pateikėjų, eksportuotojų, importuotojų, produkto tipų ar sandorių yra labai daug, tyrimo mastas gali būti apribotas: arba tyrimui atrenkant tikrai pagrįstai nustatytą šalių, produktų ar sandorių pavyzdžių skaičių, kurie pagal atrankos metu turimą informaciją yra statistiškai tinkami, arba tiriant didžiausią tipišką produkcijos, pardavimo ar eksporto kiekį, kurį galima pagrįstai ištirti per turimą laiką.

2. Galutinį sprendimą dėl šalių, produktų tipų ar sandorių atrankos pagal išdėstytas atrankos nuostatas priima Komisija, nors pirmenybė teikiama atrankai, atliekamai konsultuojantis su suinteresuotomis šalimis ir gavus jų sutikimą <...>

<...>

4. Nusprendus atlikti atranką, tačiau kai kurioms arba visoms atrinktomis šalims nebendradarbiaujant, ir jei tai įtakotų tyrimo išvadas, gali būti atlikta kita atranka. Tačiau jeigu ir toliau iš esmės vengiama bendradarbiauti arba jeigu nepakanka laiko atlikti naują atranką, taikomos atitinkamos 18 straipsnio nuostatos.“

14. 18 straipsnis susijęs su nebendradarbiavimu. Jame, be kita ko, numatyta:

„1. Tais atvejais, kai kuri nors suinteresuota šalis atsisako suteikti informaciją ar kitokiu būdu nesuteikia reikalingos informacijos per šiame reglamente nurodytą laiką arba ženkliai trukdo atlikti tyrimą, preliminarios ar galutinės, teigiamos ar neigiamos išvados gali būti daromos remiantis turimais faktais. <...>

<...>

5. Jeigu nustatant faktus, taip pat ir nustatant normaliąją vertę, remiamasi 1 dalies nuostatomis, taip pat ir skunde pateikta informacija, pastaroji tikrinama, jei reikalinga ir pagal tyrimo trukmės apribojimus įmanoma, lyginant ją su iš kitų nepriklausomų šaltinių turima informacija, kaip antai: paskelbtais kainoraščiais, oficialia importo statistika, muitinės deklaracijomis; arba su tyrimo metu iš kitų suinteresuotų šalių gauta informacija.

Tokia informacija tam tikrais atvejais gali apimti aktualius duomenis, susijusius su pasauline rinka arba kitomis tipinėmis rinkomis.“

15. Galiausiai pagrindinio reglamento 19 straipsnyje, be kita ko, numatyta, kad:

„1. Bet kokia informacija, kuri yra konfidencialaus pobūdžio (pavyzdžiui, kadangi jos atskleidimas suteiktų žymų konkurencinį pranašumą konkurentui arba žymiai neigiamai paveiktų informaciją suteikusįjį asmenį arba asmenį, iš kurio šis gavo informaciją) arba kurią tiriamosios šalys suteikia konfidencialiu pagrindu, turi būti valdžios institucijų naudojama konfidencialiai, jei tai pagrįsta.

<...>

4. Šis straipsnis netrukdo [Sąjungos] institucijoms atskleisti bendro pobūdžio informacijos, o ypač pagal šį reglamentą priimtų sprendimų priežasčių, arba atskleisti įrodymų, kuriais rėmėsi [Sąjungos] institucijos, jeigu tai reikalinga tokias priežastis paaiškinti nagrinėjant bylą teisme. Taip atskleidžiant informaciją būtina atsižvelgti į teisėtus suinteresuotų šalių interesus, kad jų verslo paslaptys nebūtų atskleistos.

<...>“

Antidempingo tyrimas ir muitas

16. Antidempingo muitas, aptariamasis pagrindinėje byloje, pirmą kartą buvo nustatytas Reglamentu Nr. 258/2011 (toliau – laikinasis reglamentas)³, o vėliau patvirtintas Reglamentu Nr. 917/2011 (toliau – galutinis reglamentas arba ginčijamas reglamentas)⁴.

17. Gavusi Europos keraminių plytelių gamintojų federacijos (toliau – CET) skundą Komisija 2010 m. birželio 19 d. pranešė apie antidempingo tyrimo dėl importuojamų Kinijos kilmės keraminių plytelių inicijavimą⁵.

18. 2011 m. kovo 16 d. Komisija priėmė laikinąjį reglamentą, kurio 1 straipsnio 1 dalyje buvo nustatytas „[Kinijos] kilmės glazūruotų ir neglazūruotų keraminių šaligatvio ir grindinio plytelių, koklių arba sienų apdailos plytelių, glazūruotų ir neglazūruotų keraminių mozaikos kubelių ir panašių dirbinių, pritvirtintų arba nepritvirtintų prie pagrindo, kurių KN kodai šiuo metu yra 6907 10 00, 6907 90 20, 6907 90 80, 6908 10 00, 6908 90 11, 6908 90 20, 6908 90 31, 6908 90 51, 6908 90 91, 6908 90 93 ir 6908 90 99, importo laikinasis antidempingo muitas“. Pagal 1 straipsnio 2 dalį tokiems produktams, kuriuos pagamino tam tikros išvardytos bendrovės, taikoma muito norma svyravo nuo 26,2 iki 36,6 %, o visų kitų bendrovių pagamintiems produktams taikyta 73,0 % norma.

19. Kadangi Kinija yra ne rinkos ekonomikos valstybė, tame reglamente Komisija pagal pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies a punktą normaliąją vertę apskaičiavo pagal panašios rinkos ekonomikos trečiosios valstybės, konkrečiai – JAV, gamintojo pateiktus duomenis. Siekdama įvertinti sumažintas kainas Komisija taip pat pagal pagrindinio reglamento 17 straipsnio 1 dalį pasitelkė atrinktus Kinijos ir Sąjungos gamintojus, tačiau juos atrinko dviem skirtingais metodais.

20. 2011 m. rugsėjo 12 d. Taryba priėmė galutinį reglamentą, kurio 1 straipsnio 1 dalyje buvo nustatytas galutinis antidempingo muitas tų pačių produktų, kaip nurodyta laikinajame reglamente, importui. Pagal 1 straipsnio 2 dalį produktams, kuriuos pagamino išvardytos bendrovės, taikoma galutinė muito norma buvo nuo 26,3 % iki 36,5 %, o visų kitų bendrovių pagamintiems produktams taikyta 69,7 % norma.

21. To reglamento konstatuojamosiose dalyse Taryba atmetė įvairią kritiką dėl JAV, panašios trečiosios šalies, pasirinkimo, vienintelio tos šalies tiekėjo pateiktų duomenų naudojimo ir jų patikslinimų bei atrankos metodų skirtumo.

22. Išsamius šių dviejų reglamentų motyvus išdėstysiu aptardama kiekvieną pateiktą klausimų aspektą, su kuriuo jie susiję.

3 — 2011 m. kovo 16 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 258/2011, kuriuo importuojamoms Kinijos Liaudies Respublikos kilmės keraminėms plytelėms nustatomas laikinasis antidempingo muitas (OL L 70, 2011, p. 5).

4 — 2011 m. rugsėjo 12 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 917/2011, kuriuo nustatomas galutinis antidempingo muitas ir laikinojo muito, nustatyto importuojamoms Kinijos Liaudies Respublikos kilmės keraminėms plytelėms, galutinis surinkimas (OL L 238, 2011, p. 1).

5 — OL C 160, 2010, p. 20 (pranešimas apie inicijavimą).

Faktinės aplinkybės, procesas ir prejudiciniai klausimai

23. 2011 m. liepą *Fliesen-Zentrum Deutschland GmbH* (toliau – *Fliesen-Zentrum*) importavo Kinijoje pagamintas keramines plyteles, kurioms priskirtas KN 6907 90 20 kodas, ir pateikė deklaraciją *Hauptzollamt Regensburg* (Rėgensburgo centrinė muitinė, toliau – HZA). 2011 m. rugpjūčio 2 d. HZA priėmė sprendimą dėl mokėtino maito bei importo PVM ir pareikalavo *Fliesen-Zentrum* pateikti garantiją, susijusią su laikinuoju 32,3 % antidempingo maitu, iš viso dėl 9 479,09 EUR sumos, kurią *Fliesen-Zentrum* sumokėjo.

24. 2011 m. rugpjūčio 5 d. *Fliesen-Zentrum* dėl šio sprendimo pateikė skundą, jį HZA atmetė 2011 m. spalio 19 d.

25. 2011 m. lapkričio 4 d. HZA nustatė galutinį antidempingo maitą, t. y. 9 479,09 EUR sumą, ir įskaitė visą jau sumokėtą garantiją. *Fliesen-Zentrum* dėl nustatyto maito taip pat pateikė skundą, jį HZA atmetė 2012 m. vasario 3 d.

26. *Fliesen-Zentrum* pateikė skundą dėl nustatyto maito prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, kuriame buvo keliamas klausimas dėl galutinio reglamento galiojimo.

27. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nusprendė, kad keturi iš *Fliesen-Zentrum* tuo klausimu pateiktų motyvų buvo tikėtini:

- pirma, JAV, kaip panašios trečiosios šalies, pasirinkimas buvo neteisėtas, nes egzistavo kitos rinkos ekonomikos trečiosios valstybės, panašesnės į Kiniją, tačiau į jas neatsižvelgta,
- antra, normaliosios vertės nustatymas pagal vienintelio JAV gamintojo pateiktus duomenis buvo neteisėtas,
- trečia, tam tikrų duomenų normaliajai vertei nustatyti nebuvo pateikta, o tam tikri patikslinimai nebuvo paaiškinti, ir taip buvo pažeista suinteresuotųjų šalių teisė į gynybą ir pareiga nurodyti motyvus,
- ketvirta, Kinijos ir Sąjungos gamintojų bei Sąjungos importuotojų atranka iškreipė rezultatus, todėl buvo neteisėta.

28. Išnagrinėjęs šiuos motyvus, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nusprendė, kad reikia kreiptis dėl prejudicinio sprendimo, kuriame būtų atsakyta į klausimą: „Ar [galutinis reglamentas] galioja?“

Pirminės pastabos

29. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo klausimas yra paprastas ir bendro pobūdžio. Jame nenustatoma konkrečių galimo negaliojimo, dėl kurio teismas prašo priimti prejudicinį sprendimą, pagrindų. Vis dėlto tam teismui aiškiai rūpi keturi nutartyje priimti prejudicinį sprendimą nurodyti motyvai.

30. *Fliesen-Zentrum*, Taryba ir Komisija pateikė rašytines pastabas ir žodinius argumentus 2014 m. gruodžio 3 d. posėdyje ir taip aptarė keturis nurodytus motyvus individualiai. Aš irgi taip darysiu.

31. Vis dėlto *Fliesen-Zentrum* nurodė dar du nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nenurodytus motyvus, kuriais remiantis ginčijamas reglamentas galėtų būti pripažintas negaliojančiu. Be to, Komisija numatė ir siekė paneigti tam tikrus *Fliesen-Zentrum* argumentus, paremtus prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo byla.

32. Be to, nors kiekvieną negaliojimo motyvą, nurodytą nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, galima aptarti atskirai, visi trys pirmieji motyvai susiję su apskaičiuotos normaliosios vertės nustatymu, o visuose motyvuose keliamas klausimas dėl jų nurodymo laikinajame ir galutiniam reglamentuose tinkamumo. Man atrodo, kad iš šių bendrų požymių kyla bendro pobūdžio klausimai, susiję su Teisingumo Teismo vykdomos kontrolės apimtimi ir standartu.

Nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nekeliami klausimai

33. Nemanau, kad Teisingumo Teismas turėtų nagrinėti papildomus *Fliesen-Zentrum* ir Komisijos pateiktus klausimus šioje byloje.

34. Pagal nusistovėjusią teismo praktiką SESV 267 straipsnyje numatyta procedūra yra pagrįsta aiškiu nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo funkcijų atskyrimu. Tik ginčą nagrinėjantis nacionalinis teismas, kuris atsakingas už tolesnio sprendimo priėmimą, atsižvelgdamas į konkrečios bylos aplinkybes turi įvertinti Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą. Be to, SESV 267 straipsnyje nėra numatyta teisių gynimo priemonių nacionaliniame teisme nagrinėjamos bylos šalims, todėl Teisingumo Teismas negali būti verčiamas vertinti Sąjungos teisės galiojimo vien tuo motyvu, kad klausimą jam pateikė viena iš šalių savo rašytinėse pastabose. Todėl nedera nagrinėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusios teismo nenurodytų negaliojimo pagrindų⁶.

Teisingumo Teismo kontrolės apimtis

35. Kaip nurodyta nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą ir Teisingumo Teismui pateiktose pastabose, ne kartą pažymėta, kad panašios šalies pasirinkimas priklauso Sąjungos institucijų kompetencijai, kurią jos turi vertindamos bendrą ekonominę situaciją, tačiau tai nepanaikina teisminės kontrolės ir (pagal pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies a punktą) turi būti pasirenkama pagrįstu būdu⁷. Todėl Teisingumo Teismo vykdoma panašios šalies pasirinkimo kontrolė, remiantis šia teismo praktika, yra sąlygiškai ribota.

36. Šioje byloje keliamas klausimas ne tik dėl JAV, kaip į Kiniją panašios šalies, pasirinkimo, bet ir dėl vadovavimosi vienintelio JAV gamintojo duomenimis. Pastaruoju aspektu Teisingumo Teismas sutiko, kad prireikus apskaičiuota normalioji vertė gali būti nustatyta remiantis vienintelio gamintojo duomenimis⁸.

37. Nors abu aspektai skiriasi, gali pasirodyti keista apskaičiuoti normaliąją visos Kinijos visų keraminių plytelių gamintojų produktų vertę pagal vienintelio JAV gamintojo duomenis, nors šios šalies pajamos vienam gyventojui yra gerokai didesnės nei Kinijoje⁹, tačiau pagaminama mažiau nei viena trisdešimtoji tokios pačios kokybės plytelių¹⁰.

38. Esant tokiai *prima facie* anomalijai, manau, kad Teisingumo Teismas, remdamasis savo ankstesne praktika, neturėtų riboti savo kontrolės apimties labiau nei reikalinga. Visų pirma Teisingumo Teismas turėtų atidžiai patikrinti, ar institucijos tikrai neatsižvelgė į esminius veiksnius, siekdamas nustatyti, ar pasirinkta šalis yra tinkama, ir ar bylos dokumentuose pateikta informacija buvo išnagrinėta pakankamai rūpestingai¹¹.

6 — Sprendimo *Simon, Evers & Co*, C-21/13, EU:C:2014:2154, 26–28 punktai ir jame nurodyta teismo praktika.

7 — Žr., pavyzdžiui, Sprendimo *Nölle*, C-16/90, EU:C:1991:402, 11 ir 12 punktus; Sprendimo *Rotexchemie*, C-26/96, EU:C:1997:261, 10 ir 11 punktus ir Sprendimo *GLS*, C-338/10, EU:C:2012:158, 22 punktą.

8 — Žr. Sprendimo *Rotexchemie*, C-26/96, EU:C:1997:261, 15 punktą.

9 — Žr. 63 punktą ir 26 išnašą.

10 — Žr. laikinojo reglamento 51 konstatuojamąją dalį, 48 punktą ir jo išnašą.

11 — Žr. Sprendimo *Nölle*, C-16/90, EU:C:1991:402, 13 punktą ir Sprendimo *Rotexchemie*, C-26/96, EU:C:1997:261, 12 punktą.

39. Kita vertus, taip pat svarbu nepamiršti tikslios institucijų pareigos nurodyti motyvus esant konkrečiam kontekstui apimties.

Teisingumo Teismo kontrolės standartas dėl pareigos nurodyti motyvus

40. Teisingumo Teismas ne kartą pažymėjo, kad antidempingo reglamentai yra dvejopos prigimties: tai ir įstatymų leidybos aktai, ir aktai, su kuriais tam tikri prekybininkai gali būti tiesiogiai ir konkrečiai susiję¹².

41. Byloje *Petro tub*¹³, kurioje antidempingo reglamentą ginčijo šalys, su kuriomis jis buvo tiesiogiai ir konkrečiai susijęs, Teisingumo Teismas nurodė: „motyvų nurodymas <...> privalo aiškiai ir nedviprasmiškai atskleisti motyvus <...> tokiu būdu, kad susiję asmenys galėtų išsiaiškinti priemonės motyvus, o kompetentingas [Sąjungos] teismas galėtų įgyvendinti savo kontrolės teisę. Keliami reikalavimai <...> priklauso nuo kiekvienos bylos aplinkybių, visų pirma konkrečios priemonės turinio, nurodytų motyvų pobūdžio ir asmenų, kuriems priemonės skirta, ar kitų šalių, kurios yra su ja tiesiogiai ir konkrečiai susijusios, suinteresuotumą gauti paaiškinimus. <...>“

42. Vis dėlto Teisingumo Teismas taip pat laikosi nuoseklios pozicijos, kad reikalavimo nurodyti motyvus apimtis priklauso nuo konkrečios priemonės pobūdžio, o jei priemonės skirtos taikyti bendrai, konstatuojamosiose dalyse pakanka nurodyti bendrąją priemonės priėmimą lėmusią situaciją ir bendruosius tikslus, kurių tikimasi ja pasiekti¹⁴.

43. Šiuo atveju ginčijamas reglamentas iš esmės yra bendro pobūdžio norminis aktas. Vis dėlto jis yra tiesiogiai ir konkrečiai susijęs su eksportuotojais, kurių produktams turi įtakos, ir bet kokiais susijusiais importuotojais, kurie turi teisę jį ginčyti tiesiogiai Bendrajame Teisme¹⁵. Šį reglamentą taip pat galėtų ginčyti ir kiti asmenys, su kuriais jis galėtų būti tiesiogiai susijęs, nesant įgyvendinimo priemonių¹⁶. Tačiau jis nėra konkrečiai susijęs su *Fliesen-Zentrum* (pastaroji, būdama nepriklausoma importuotoja, nedalyvaujanti vykstant antidempingo tyrimui, nepatenka nė į vieną iš šių kategorijų) ir nesusijęs su įgyvendinimo priemonėmis (antidempingo importo muitų nustatymu), kurias *Fliesen-Zentrum* ginčija nacionaliniame teisme. Todėl, jei *Fliesen-Zentrum* būtų pareiškusi ieškinį Bendrajame Teisme, jis būtų buvęs atmestas kaip nepriimtinas¹⁷.

44. Šiuo atžvilgiu nelaikau svarbiu *Fliesen-Zentrum* posėdyje pareikšto tvirtinimo, kad *Fliesen-Zentrum* priklauso įmonių grupei, kurios savininkai yra tos pačios šeimos nariai, o kita šios grupės įmonė (*Cera-Net*, įsteigta Liuksemburge) dalyvavo vykstant antidempingo tyrimui. Ši aplinkybė (jei bus nustatyta) negali suteikti *Fliesen-Zentrum* teisės ginčyti ginčijamą reglamentą tiesiogiai Bendrajame Teisme kaip asmeniui, su kuriuo tai konkrečiai susiję. Iš tiesų *Fliesen-Zentrum* net nemėgino to ginčyti.

12 — Žr., pavyzdžiui, Sprendimo *Komisija / ECB*, C-11/00, EU:C:2003:395, 75 punktą ir nurodytą teismo praktiką. Įgyvendinimo reglamentas, kaip galutinis reglamentas, laikytinas „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktu“ pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą (žr. Sprendimo *Inuit Tapiriit Kanatami ir kt. / Parlamentas ir Taryba*, C-583/11 P, EU:C:2013:625, 50–60 punktus ir Nutarties *Bricmate / Taryba*, T-596/11, EU:T:2014:53, 65 ir 66 punktus).

13 — Sprendimo *Petro tub ir Republica*, C-76/00 P, EU:C:2003:4, 81 punktą.

14 — Dėl kompensacinio mokesčio importui žr., pavyzdžiui, Sprendimą *Beus*, 5/67, EU:C:1968:13, o dėl importo kvotų – Sprendimo *Ispanija / Taryba*, C-284/94, EU:C:1998:548, 28 punktą.

15 — Kaip, pavyzdžiui, Sprendime *Guangdong Kito Ceramics ir kt. / Taryba*, T-633/11, EU:T:2014:271.

16 — Taip pat žr. Sprendimo *Valimar*, C-374/12, EU:C:2014:2231, 30–32 punktus ir jame nurodytą teismo praktiką.

17 — Žr. Nutarties *Bricmate / Taryba*, T-596/11, EU:T:2014:53, 61–75 punktus.

45. Todėl kyla klausimas, ar tuomet, kai šalis, turinti teisę pareikšti ieškinį, ginčija antidempingo muitą nustatantį reglamentą tiesiogiai Bendrajame Teisme, griežtesnė pareiga nurodyti išsamesnius motyvus turėtų reikšti aukštesnį kontrolės standartą, o tais atvejais, kai Teisingumo Teismas nagrinėja suinteresuotosios šalies, tačiau ne tiesiogiai ar individualiai susijusios, pateiktą prašymą priimti prejudicinį sprendimą bylą nagrinėjant nacionaliniame teisme, pagal tuos pačius kriterijus motyvų nurodymo kontrolės standartas neturėtų būti toks aukštas.

46. Manau, šios dvi situacijos skiriasi, o pastaruoju atveju Teisingumo Teismas priemonę turėtų laikyti ne sprendimu, bet visuotinai taikomu aktu. Bendrojo Teismo taikytinas aukštesnis kontrolės standartas, kai leidžiama ginčyti tiesiogiai, galėtų lemti panaikinimą tik teismo nagrinėjamoje byloje dalyvaujančio pareiškėjo atžvilgiu¹⁸. Priešingai, Teisingumo Teismo prejudicinis sprendimas dėl pripažinimo negaliojančiu galiotų *erga omnes*, o institucijų pareigos nurodyti motyvus vykdymo kontrolė turėtų būti pagrįsta šia prielaida.

47. Todėl dabar iš eilės aptarsiu kiekvieną galimą negaliojimo motyvą iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, atsižvelgdama į anksčiau pateiktus argumentus.

JAV, kaip panašios trečiosios valstybės, pasirinkimas

Antidempingo reglamentai

Laikinis reglamentas

48. 46–52 konstatuojamose dalyse buvo paaiškintas JAV pasirinkimas pagal pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies a punktą:

„(46) Pranešime apie inicijavimą Komisija nurodė, kad kaip tinkamą panašią šalį normaliajai vertei Kinijoje nustatyti ketina pasirinkti JAV, ir paragino suinteresuotąsias šalis pateikti pastabų.

(47) Gauta keletas pastabų ir vietoj JAV pasiūlyta keletas kitų šalių, visų pirma Brazilija, Turkija, Nigerija, Tailandas ir Indonezija.

(48) Todėl Komisija nutarė bendradarbiauti su žinomais šių šalių gamintojais, įskaitant JAV. Tačiau užpildytą klausimyną atsiuntė tik du nagrinėjamojo produkto gamintojai iš JAV. Be to, iš dalies užpildytą klausimyną pateikė Tailando gamintojas, tačiau bet kuriuo atveju jo produktų asortimentas nevisiškai prilygo bendradarbiaujančių Kinijos gamintojų asortimentui.

(49) Atlikus tyrimą paaiškėjo, kad nagrinėjamojo produkto rinka JAV yra konkurencinga. JAV šalies rinkoje aktyviai veikė keletas gamintojų, o importo apimtis buvo didelė. Atlikus tyrimą taip pat paaiškėjo, kad Kinijos ir JAV kilmės keraminių plytelių fizinės savybės ir naudojimo paskirtis yra iš esmės tos pačios, o gamybos procesai – panašūs.

(50) Buvo teigiama, kad JAV rinka daugiausia priklauso nuo importo, todėl JAV ir Kinijoje gaminamos skirtingiems rinkos segmentams skirtos keraminės plytelės. Todėl šalies rinkai gaminamų tipų produktai, pagal kuriuos nustatoma normalioji vertė, nebūtų palyginami su tokių tipų produktais, kuriuos Kinija eksportuoja į Sąjungą. Tačiau atlikus tyrimą paaiškėjo, kad JAV produkcijos asortimentas sudarytas iš daugelio tipų produktų, palyginamų su gaminamais Kinijoje ir iš jos eksportuojamais, kaip minėta 49 konstatuojamojoje dalyje.

18 — Žr., pavyzdžiui, Sprendimo *Nachi Europe*, C-239/99, EU:C:2001:101, 21–27 punktus.

(51) Be to, buvo teigiama, kad JAV būtų sąlygiškai nesvarbus pasaulinės keraminių plytelių rinkos dalyvis. Tačiau 2009 m. šios šalies rinkoje pagaminta apie 600 mln. m²^[19], o tai laikoma dideliu kiekiu. Pavyzdžiui, tuo pačiu laikotarpiu Kinija, didžiausia gamintoja pasaulyje, pagamino 2 mlrd. m².

(52) Viena šalių teigė, kad JAV yra nustačiusios griežtus kokybės standartus ir iš tikrųjų taiko netarifinius barjerus Kinijos importui. Tačiau atlikus tyrimą paaiškėjo, kad, kaip jau buvo minėta, Kinijos importo į JAV apimtis buvo didelė ir sudarė didelę dalį JAV vidaus suvartojimo, todėl atmetas teiginys, kad netarifiniai barjerai JAV turi įtakos importui, o kartu ir konkurencijai.“

Galutinis reglamentas

49. Tas pats klausimas buvo aptartas 55–72 konstatuojamosiose dalyse:

„(55) Du importuotojai pateikė pastabas dėl to, kad panašia šalimi pasirinktos Jungtinės Amerikos Valstijos (JAV), tvirtindami, kad JAV netinkama panaši šalis, nes joje keraminių plytelių gaminama nedaug ir pasaulio rinkoje ji nekonkurencinga. Jie taip pat tvirtino, kad JAV pasirinkta nepagrįstai ir kad alternatyvių panašių šalių trūko todėl, kad Sąjungos gamintojų asociacija darė nederamą poveikį kitų galimų panašių šalių gamintojams, kad trukdytų jiems bendradarbiauti. Du importuotojai tvirtino, kad Komisija neatsižvelgė į kelių galimų bendradarbiaujančių šalių informaciją ir viešai prieinamus trečiųjų šalių nacionalinių ar tarptautinių gamintojų asociacijų duomenis.

(56) Pradedant nuo pastarojo argumento primenama, kad dempingo dydis tiriamas remiantis konkrečia bendrovių informacija. Todėl šis argumentas atmetas.

(57) Dėl tariamo netinkamo Sąjungos gamintojų asociacijos poveikio, kuriuo buvo trukdoma bendradarbiauti, pažymima, kad nepateikta jokių įrodymų. Todėl šios pastabos atmetos.

(58) Šie importuotojai taip pat tvirtino, kad JAV metinė keraminių plytelių produkcija buvo apie 60 mln. m², ne 600 mln. m², kaip nurodyta laikinojo reglamento 51 konstatuojamojoje dalyje. Šis teiginys buvo patikrintas ir patvirtintas.

(59) Dėl JAV, kaip panašios šalies, tinkamumo atsižvelgiant į kur kas mažesnę produkciją reikėtų pabrėžti, kad JAV rinka labai konkurencinga – yra keletas vietos gamintojų, daug šių produktų importuojama. Be to, kaip minėta laikinojo reglamento 52 konstatuojamojoje dalyje, neįrodyta, kad konkurencijai rinkoje labai trukdytų netarifinės kliūtys. Atsižvelgiant į šias aplinkybes ir, nepaisant mažesnės produkcijos, bendroji išvada, kad JAV yra tinkama panaši šalis, lieka.

(60) Du importuotojai teigė, kad JAV pagamintų plytelių vieneto pardavimo kainos JAV vidaus rinkoje kur kas didesnės nei Sąjungos rinkoje, ir palyginus su eksporto kainomis leidžia tvirtinti, kad taikomas dempingas. Nustatyta, kad šiam tyrimui šis argumentas neturi reikšmės, nes šiuos teiginius, darant prielaidą, kad būtų pateikta jų *prima facie* įrodymų, būtų galima išsamiai išnagrinėti tik atliekant atskirą antidempingo tyrimą dėl JAV. Todėl argumentas atmetas.

<...>

(63) Be to, šie importuotojai tvirtino, kad JAV eksportas nedidelis. Manoma, kad šis argumentas neturi reikšmės pasirenkant panašią šalį, nes panašios šalies duomenys naudojami nustatant ne eksporto kainas, o normaliąją vertę. Todėl argumentas atmetas.

<...>

19 — Vėliau išstaisyta į 60 mln. m², žr. galutinio reglamento 58 konstatuojamąją dalį minėtame 49 punkte.

- (67) Po galutinio atskleidimo daug teiginių pateikė importuotojų asociacija. Visų pirma jie teigė, kad JAV rinka yra netinkama panašios šalies rinka, nes JAV gamintojai vidaus rinkoje tariamai parduoda mažiau nei Kinija eksportuoja į Sąjungą. Dėl šio teiginio pažymima, kad nagrinėjant galimas panašias šalis konkurencija jose yra vienas iš kelių nagrinėjamų elementų. Tam, kad šalis būtų laikoma tinkama panašia šalimi, nėra būtina, kad vidaus pramonės vidaus pardavimas ir importas iš tiriamosios šalies būtų panašaus dydžio. Todėl šiam tyrimui atlikti, kaip minėta 59 konstatuojamojoje dalyje, nustatyta, kad JAV rinka pakankamai konkurencinga, kad ją būtų galima pasirinkti. Atsižvelgiant į šias aplinkybes teiginys atmetamas.
- (68) Be to, importuotojų asociacija tvirtino, kad, jos nuomone, tai, kad į JAV rinką daug importuojama, nėra svarbu pasirenkant ją kaip panašią šalį. Dėl šio teiginio reikėtų pažymėti, kad iš tiesų importo dydis – vienas iš svarbių veiksnių pasirenkant tinkamą panašią šalį. Kaip minėta 59 konstatuojamojoje dalyje, vidaus produkcija ir didelis importas yra konkurencingos rinkos požymiai. Atsižvelgiant į šias aplinkybes teiginys atmetamas.

<...>

- (70) Asociacija taip pat tvirtino, kad JAV produktas nėra „panašus“ į importuojamą iš Kinijos, nes JAV pagamintų keraminių plytelių vidutinė vidaus pardavimo kaina JAV rinkoje tariamai kelis kartus didesnė, nei į Sąjungą iš Kinijos importuojamų keraminių plytelių kaina. Dėl šio teiginio atsakoma, kad šių dviejų kainų skirtumas nereiškia, kad JAV produktas nėra panašus į nagrinėjamąjį produktą. Kaip nurodyta laikinojo reglamento 32 konstatuojamojoje dalyje, nustatyta, kad nagrinėjamojo produkto ir, be kita ko, JAV vidaus rinkoje gaminamo ir parduodamo produkto pagrindinės fizinės ir techninės savybės bei pagrindinė naudojimo paskirtis vienodos. Todėl šie produktai yra laikomi panašiais, kaip apibrėžta pagrindinio reglamento 1 straipsnio 4 dalyje. Todėl šis asociacijos teiginys atmetamas.
- (71) Galiausiai asociacija klausė, kodėl kitoms trečiosioms šalims, išskyrus JAV, nebendradarbiaujant, tinkama panašia šalimi nebuvo pasirinkta Sąjunga. Dėl šio teiginio, atsižvelgiant į tai, kad buvo nuspręsta, kad JAV yra tinkama panaši šalis, kaip minėta 59 konstatuojamojoje dalyje, nebuvo poreikio nagrinėti kitų galimų tinkamų rinkų. Todėl asociacijos teiginys atmetamas.
- (72) Kadangi kitų pastabų nėra, patvirtinama, kad remiantis pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies a punktu JAV tinkamai ir pagrįstai pasirinkta kaip panaši šalis, ir laikinojo reglamento 45–54 konstatuojamosios dalys patvirtinamos.“

Klausimai ir pareiškimai

50. *Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas* atkreipia dėmesį į tris veiksnių grupes, kurios, jo manymu, leistų daryti išvadą, kad JAV pasirinkimas buvo netinkamas: JAV ir Kinijos plytelių rinkos smarkiai skiriasi, o JAV gamintojai eksportuoja labai mažai ir aprūpina tik nedidelę vidaus rinkos viršutinio segmento dalį, nes žemutinį segmentą, tris ketvirtąsias, iš esmės aprūpina importas; nėra aišku, ar Komisija išsamiai išnagrino kitas galimas panašias šalis (visų pirma Braziliją, Turkiją, Nigeriją, Tailandą ir Indoneziją); ir nėra duomenų, kad Komisija rinkdamasi atsižvelgė į kitą viešai prieinamą statistinę informaciją.

51. *Fliesen-Zentrum* pateikia iš esmės tuos pačius argumentus ir išsamiai cituoja generalinio advokato Y. Bot išvados *GLS*²⁰ 79, 97 ir 103–119 punktus. Įmonė daro išvadą, kad Komisijai buvo pateikta pakankamai motyvų ir ji turėjo pakankamai informacijos, kad galėtų padaryti išvadą, jog JAV nebuvo tinkama panaši šalis tyrimui atlikti, tačiau Komisija nesiėmė pakankamai pastangų alternatyviai šaliai nustatyti. Tai, įmonės nuomone, reiškia akivaizdžią vertinimo klaidą ir aukštesnės galios teisės normų, konkrečiai pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies a punkto ir 18 straipsnio 5 dalies, pažeidimą.

52. Posėdyje *Fliesen-Zentrum* pabrėžė, kad dempingo nereikia prilyginti socialiniam dempingui, kuris, mano manymu, reiškia tai, kad produktas pagal antidempingo teisės aktus negalėjo būti laikomas parduodamas dempingo kaina, kai ji buvo maža tiesiog dėl nedidelių darbo sąnaudų, ir tai, kad JAV parduodamos jų pačių produkcijos pardavimo kainos neišvengiamai priklausė nuo darbo sąnaudų, kurios JAV buvo didesnės nei Kinijoje.

53. Taryba mano, kad tiek laikinojo, tiek galutinio reglamentų konstatuojamosiose dalyse pateikiama pakankamai informacijos prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo abejonoms išsklaidyti.

54. Taryba pabrėžia, kad apskaičiuota normalioji vertė turi būti pagrįsta atskirų gamintojų patikrinimais ir patikrintais duomenimis, o ne viešai prieinama makroekonominė statistika. Iš laikinojo reglamento konstatuojamųjų dalių aiškiai matyti, kad Komisija siekė tokius duomenis gauti iš visų minėtų šalių gamintojų, tačiau sulaukė atsakymų tik iš vieno Tailando ir dviejų JAV gamintojų, ir tik vieno JAV gamintojo duomenys buvo tinkami naudoti. Komisija neturi galimybių išgauti informacijos iš vykstant tyrimui nedalyvaujančių trečiųjų šalių gamintojų, kurie atsisako bendradarbiauti. Ji padarė viską, kas įmanoma, faktinėms aplinkybėms nustatyti ir atidžiai išnagrinėti, kaip reikalaujama Sprendime *GLS*²¹.

55. Bet kuriuo atveju dalis pasiūlytų šalių (pavyzdžiui, Turkija ir Jungtiniai Arabų Emyratai) būtų netinkamos dėl įvairių priežasčių, pavyzdžiui, turimų duomenų ar rinkų palyginamumo. Priešingai, JAV rinkos atveju buvo galima palyginti rinką, gamybą ir importą. Gamyba viršijo nustatytą 5 % eksporto iš Kinijos į Sąjungą ribą. Be to, atitinkamų produktų tipai buvo labai panašūs, kaip rodo produkto kontrolės numeris (PKN).

56. Komisija pirmiausia iš atitinkamos teismo praktikos kildina tris pagrindinius principus²². Pirmiausia, Sąjungos institucijos privalo savo iniciatyva apsvarstyti, kurios rinkos ekonomikos trečiosios valstybės pasižymi atitinkamomis charakteristikomis, o Komisija – dėti pakankamai pastangų tose šalyse rasti pakankamai bendradarbiauti pasirengusių gamintojų. Antra, radusios tokių gamintojų institucijos privalo pagrįstai pasirinkti atitinkamą šalį, atsižvelgdamos į visą tuo metu turimą patikimą informaciją. Pasirinkimas priklauso didelei institucijų kompetencijai, atliekant sudėtingus ekonominius vertinimus, kurių teisminė kontrolė yra ribota; pirmiausia nereikalaujama nustatyti visapusiškai tapačių sąlygų panašioje šalyje, nors būtina atsižvelgti į gamybos metodų palyginamumą ir galimybes gauti žaliavų. Galiausiai institucijos neprivalo atsižvelgti į visas antidempingo tyrimo šalių pasiūlytas šalis, tačiau vis dėlto turi išnagrinėti joms pateiktus įrodymus.

57. Tada Komisija aptaria tris prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo iškeltas abejones ir nurodo laikinojo ir galutinio reglamentų konstatuojamąsias dalis, nes, jos manymu, tai yra pakankamas motyvavimas.

20 — Išvada byloje *GLS*, C-338/10, EU:C:2011:636.

21 — Sprendimo *GLS*, C-338/10, EU:C:2012:158, 30 punktas.

22 — Be 7 išnašoje nurodytų sprendimų, Komisija nurodo ir Sprendimą *Neotype Techmashexport / Komisija ir Taryba*, C-305/86 ir C-160/87, EU:C:1990:295.

58. Dėl Kinijos ir JAV rinkų skirtumų pažymėtina, kad svarbiausia ne tai, ar tokių skirtumų yra, bet tai, ar jie verčia abejoti dėl JAV, kaip panašios šalies, tinkamumo²³. Šiuo atveju šalis pasirinkta tinkamai dėl didelės konkurencijos ir įvairių produktų, kurie yra palyginami su iš Kinijos eksportuojamais produktais. JAV gamintojai yra konkurencingi, o jų gamyba gerokai viršija 5% Kinijos eksporto į Sąjungą, o tai, Teisingumo Teismo manymu, buvo pakankama palyginamumui nustatyti²⁴.

59. Kai institucijos nustatė, kad JAV yra tinkama panaši šalis, neberekėjo svarstyti, ar kitos šalys galėjo būti dar tinkamesnės. Todėl kitos prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo abejonės netenka prasmės, tačiau vis dėlto Komisija jas aptaria.

60. Dėl kitų galimų panašių šalių tyrimo pažymėtina, kad Komisija iš tiesų mėgino susisiekti su visų tyrimo šalių pasiūlytų valstybių, pirmiausia Brazilijos, gamintojais, tačiau to padaryti nepavyko net padedant (vienos iš) šių šalių advokatui. Komisija neprivalėjo ieškoti kitų galimų šalių savo iniciatyva, remdamasi viešai prieinamais duomenimis: radusi tinkamą šalį, ji neprivalo tirti kitų galimybių, nebent jas pasiūlo šalys.

61. Dėl viešai prieinamų duomenų naudojimo normaliajai vertei nustatyti Komisija pabrėžia, kad galima naudoti tik konkrečios įmonės informaciją, o platesni statistiniai duomenys gali netiksliai atspindėti faktinius sandorius. Tokius duomenis leidžiama naudoti tik tuomet, jei nepavyksta rasti bendradarbiauti norinčio gamintojo.

Vertinimas

62. Kaip pažymi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, Teisingumo Teismo manymu, panašios šalies pasirinkimas priklauso institucijų kompetencijai, kai jos analizuoja bendrą ekonominę situaciją. Todėl bet kokios Bendrojo Teismo ar Teisingumo Teismo kontrolės apimtis yra ribota.

63. Vis dėlto Sąjungos institucijų tendencija pirmenybę teikti JAV, kaip panašiai šaliai, sulaukė ir kritikos²⁵. Kritika pirmiausia reiškia dėl dažnų atvejų, kai JAV buvo panaudota kaip į Kiniją panaši šalis, nepaisant skirtingo abiejų šalių ekonominio išsivystymo lygio²⁶ ir tikimybės, kad tik tie rinkos ekonomikos valstybių eksportuotojai, kurių sąnaudos (normalioji vertė) didesnės už ne rinkos ekonomikos valstybių eksportuotojų, turi paskatą bendradarbiauti, nes tik jų duomenys lemia didesnius dempingo muitus, taikomus konkuruojančiam ne rinkos ekonomikos valstybės eksportui²⁷.

23 — Sprendimo *Nölle*, C-16/90, EU:C:1991:402, 32 punktas.

24 — Sprendimo *Neotype Techmashexport / Komisija ir Taryba*, C-305/86 ir C-160/87, EU:C:1990:295, 31 punktas.

25 — Žr., pavyzdžiui, „Trade and Investment Analytical Papers 18“, *Anti-dumping: Selected Economic Issues*, 2012 m. gegužės mėn., p. 12–13, kurį parengė *joint Trade Policy Unit of the Department for Business Innovation and Skills and the Department for International Development in the United Kingdom* (Bendrasis Jungtinės Karalystės verslo inovacijų ir įgūdžių departamento ir Tarptautinės plėtros departamento prekybos politikos skyrius), ir „Review of EU Trade Defence Instruments in Brief 2“, *The Analogue Country Method in Anti-dumping Investigations*, 2013, kurį parengė Švedijos *Kommerskollegium* (Nacionalinė prekybos taryba).

26 — Pasaulio Banko paskelbti duomenys (<http://data.worldbank.org>) rodo, kad laikotarpiu nuo 2009 m. iki 2010 m. (kuris apima antidempingo tyrimo laikotarpį šioje byloje) Kinijoje bendrosios nacionalinės pajamos vienam gyventojui, remiantis perkamosios galios paritetu, sudaro nuo 8 110 iki 9 000, o JAV – nuo 47 490 iki 49 090 dabartinių tarptautinių dolerių.

27 — Tikėtina, kad šis klausimas bus ne toks svarbus nuo Kinijos įstojimo, nes kitos Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) narės nebegalės taip lengvai laikyti Kinijos ne rinkos ekonomikos valstybe (žr. Kinijos įstojimo į PPO protokolo 15 punktą, pateiktą adresu https://www.wto.org/english/thewto_e/acc_e/completeacc_e.htmchn).

64. Tokia kritika, mano manymu, turėtų paskatinti Teisingumo Teismą išsamiai patikrinti savo kontrolės aspektus. Prie tų aspektų pirmiausia priskiriama tai, ar vertindamos pasirinktos valstybės panašumą institucijos nepraleido esminių aplinkybių ir ar byloje surinkta informacija nagrinėta pakankamai rūpestingai, kad būtų galima manyti, jog normalioji vertė nustatyta tinkamai ir taikant metodą, kuris nėra nepagrįstas, atsižvelgiant į tai, kad pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies a punkto tikslas – rasti panašią šalį, kurioje panašaus produkto kaina sudaroma kuo labiau atsižvelgiant į eksporto šaliai panašesnes aplinkybes²⁸.

65. Pagal tos nuostatos struktūrą institucijos privalo nustatyti normaliąją vertę pirmiausia pagal rinkos ekonomikos valstybės duomenis, o antra – ir tik jei tai neįmanoma – remdamosi kitu protingu pagrindu. Vis dėlto šiuo atveju neteigiama, kad normaliąją vertę nustatyti remiantis rinkos ekonomikos valstybės duomenimis buvo neįmanoma. Veikiau keliamas klausimas, ar JAV buvo „tinkama“ trečioji rinkos ekonomikos valstybė ir ar ji nebuvo pasirinkta taikant metodą, kuris „nėra nepagrįstas“.

66. Iš abiejų reglamentų konstatuojamųjų dalių matyti, ir Teisingumo Teismui pateiktuose dokumentuose tai neginčijama, kad Komisija iš tiesų kreipėsi ne tik į JAV, bet ir į Brazilijos, Turkijos, Nigerijos, Tailando ir Indonezijos gamintojus. Atsiliepė tik vienas Tailando ir du JAV gamintojai, iš jų tik vienas JAV gamintojas pateikė pakankamų ir patikimų palyginamų produktų duomenų. Taip pat akivaizdu, kad Komisija neturi jokių priemonių pareikalauti, kad bet kurios trečiosios šalies gamintojai bendradarbiautų. Dėl šios priežasties sutinku su institucijų argumentu, kad jų nustatymas turi būti pagrįstas konkrečiais ir patikrinamais faktinių sandorių duomenimis, o ne viešai prieinamais statistiniais duomenimis, kurie gali neparodyti tikrosios padėties. Todėl atrodo, kad Komisija labai stengėsi gauti duomenis iš įvairių trečiųjų rinkos ekonomikos valstybių gauti, bet rezultatai buvo labai kuklūs. Ar to pakako?

67. Institucijų teigimu, gavus patikimų duomenų (nors ir iš vieno gamintojo) iš vienos rinkos ekonomikos valstybės, Komisija nebeprivalėjo tęsti paieškų. Be to, *Fliesen-Zentrum* ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas užsimena apie kitas trečiąsias šalis (Jungtinius Arabų Emyratus, Egiptą, Malaiziją ir Tunisą), kurios galėjo būti įtrauktos į tyrimą, tačiau to nebuvo padaryta; pačios Komisijos Teisingumo Teismui pateiktuose dokumentuose nurodoma, kad Rusija, atliekant tyrimą, taip pat buvo pasiūlyta kaip galima panaši šalis. Be to, iš laikinojo reglamento 144 konstatuojamosios dalies aiškiai matyti, kad Komisija žinojo, kad „importuotojai ir naudotojai gali pereiti prie produktų, tiekiamų iš trečiųjų šalių <...> nes tiriamas produktas gaminamas keliose šalyse <...> (<...> Jungtiniuose Arabų Emyratuose, Pietryčių Azijoje, <...> ir kt.)“.

68. Be to, būtina išnagrinėti, ar bet kokie Kinijos ir JAV ekonominio išsivystymo lygio skirtumai reiškia, kad pastaroji nėra „tinkama“ trečioji šalis normaliajai vertei nustatyti, ar kad ji buvo pasirinkta „nepagrįstai“, atsižvelgiant į būtinybę rasti panašią šalį, kurioje panašaus produkto kaina sudaroma kuo panašesnėmis aplinkybėmis kaip ir eksporto šalyje.

69. Dėl pastarojo aspekto Komisija posėdyje nurodė daug aplinkybių. Ji pripažino, kad toks kriterijus neseniai buvo įtrauktas į daugelio šalių antidempingo teisės aktus (Komisija nurodė Indiją, Pietų Afrikos Respubliką ir JAV), tačiau tai (dar) nėra pasakytina apie Europos Sąjungą; čia galiojantys kriterijai vis dar pagrįsti tuometiniais JAV kriterijais (Komisija nurodė 1955 m. GATT aiškinamąsias pastabas). Šiuose kriterijuose daugiausia dėmesio skiriama ne palyginamam ekonominio išsivystymo lygiui, bet būtinybei naudotis kainomis, susidariusiomis rinkoje, kurioje dėl didelės konkurencijos jos turėtų mažėti. Nors šiuo metu Taryba ir Parlamentas diskutuoja dėl ekonominio išsivystymo kriterijaus nustatymo, atitinkamas pakeitimas dar nėra padarytas, o institucijos privalo vadovautis galiojančiais, o ne būsimais teisės aktais. Komisija taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad žemesnis ekonominio išsivystymo lygis, nors apskritai gali reikšti mažesnes darbo sąnaudas, kurios užtikrina mažas kainas, taip pat paprastai būdavo susijęs su mažesniu našumu ir žemesniu technologijų išsivystymo lygiu, kuris

28 — Sprendimo *GLS C-338/10*, EU:C:2012:158, 22, 27 ir 31 punktai.

sukeldavo priešingą poveikį; todėl negalima daryti išvados, kad aukštesnio ekonominio išsivystymo lygio šalies duomenys būtina reikštų didesnę normaliąją vertę nei žemesnio išsivystymo lygio šalies duomenys. Konkrečiai dėl Rusijos Komisija paaikškino, kad, viena vertus, tyrimo procese šalis buvo pasiūlyta pernelyg vėlai, kad būtų galima surinkti duomenis per nustatytą terminą, o kita vertus, dėl ten taikomos dvejopos energetikos produktų, skirtų vidaus vartojimui ir eksporto rinkoms, būtų sudėtingiau palyginti kainodaros sistemą.

70. Šiomis aplinkybėmis visų pirma būtina pripažinti, kad šiuo metu Sąjungos institucijoms teisės aktuose nustatyta pareiga specialiai atsižvelgti į galimos panašios šalies ekonominio išsivystymo lygį, palyginti su vykstant tyrimui dalyvaujančios eksportuojančios šalies išsivystymo lygiu. Vis dėlto jos privalo panašią šalį pasirinkti tinkamai ir pagrįstai. Tai, mano nuomone, reiškia, kad jos privalo apsvastyti, ar derėtų atsižvelgti į skirtingą ekonominio išsivystymo lygį, tačiau sutinku, kad pats svarstymas priklauso jų kompetencijai, kurią jos turi vertindamos bendrą ekonominę situaciją.

71. Antra, mano nuomone, Komisijos paaikškinimai dėl konkurencijos ir technologijų svarbos nustatant normaliąją vertę yra įtikinami. Beveik netenka abejoti, kad stipri konkurencija lemia kainų mažėjimą, todėl itin konkurencingos rinkos duomenys nebūtinai reikš didesnę dempingo maržą, palyginti su šalies, kurioje darbo sąnaudos ir konkurencija mažesnės, duomenimis²⁹. Taip pat pripažintina, kad aukštesnis technologijų išsivystymo lygis turėtų atsverti mažesnes darbo sąnaudas, todėl didesnės darbo sąnaudos nebūtinai rodo didesnes kainas ir didesnę normaliąją vertę³⁰. Akivaizdu, kad šie klausimai patenka į bendros ekonominės situacijos vertinimo sampratą.

72. Galiausiai konkretūs Komisijos pateikti motyvai, kurių pagrindu Rusija nebuvo pasirinkta panašia šalimi, įtikina tik iš dalies. Pranešimas apie inicijavimą buvo paskelbtas 2010 m. birželio 19 d., o CET 2010 m. rugpjūčio 6 d. atsiliepime reiškiamą nuomonę, kad Rusija galėtų būti panašia tinkama šalimi, tačiau tik kaip alternatyva JAV, kuriai teikiama pirmenybė. Nėra aišku, kaip laiko apribojimai būtų galėję sutrukdyti į tyrimą įtraukti ir tą šalį, atsižvelgiant į tai, kad laikinasis reglamentas buvo priimtas tik 2011 m. kovo 16 d., o Komisija galėjo išsiųsti klausimynus kitų šalių, kurios buvo pasiūlytos atsiliepime į pranešimą apie inicijavimą, gamintojams (galutinis reglamentas buvo priimtas 2011 m. rugsėjo 12 d., per 15 mėnesių terminą, nustatytą pagrindinio reglamento 6 straipsnio 9 dalyje). Vis dėlto palyginti šalies, kurioje taikoma dvejopa kainų sistema, duomenis neabejotinai sudėtinga, todėl Komisija galėtų pagrįstai laikyti, kad nebuvo būtina į tyrimą įtraukti alternatyvios skundo pateikėjo pasiūlytos šalies, kai į tyrimą jau buvo įtraukta šalis, kuri, to skundo pateikėjo nuomone, buvo tinkamiausia. Nors galbūt būtų buvę geriau nurodyti motyvus, kodėl klausimynai Rusijos gamintojams nebuvo išsiųsti, šios pareigos nevykdymas, mano manymu, negali kelti abejonių dėl kurio nors reglamento galiojimo.

73. Atsižvelgdama į šias aplinkybes priėjau prie išvados, kad JAV, kaip panašios šalies, pasirinkimas nebuvo (ar bent jau nebuvo įrodyta) aiškiai netinkamas ar nepagrįstas, nesant vertingų bet kurių kitų trečiųjų šalių, pripažintų labiau tinkamomis, duomenų. Kadangi normalioji vertė turi būti nustatyta „bet kuriuo kitu pagrįstu būdu, įskaitant už panašų produktą [Sąjungoje] faktiškai sumokėtą arba mokėtiną kainą“, tik tada, kai nėra galimybės pasinaudoti trečiosios rinkos ekonomikos valstybės duomenimis, atrodo, nebūtina nagrinėti, ar būtų buvę tinkamiau naudotis Sąjungoje sumokėtomis ar mokėtinomis kainomis.

29 — Kaip rodo Pasaulio ekonomikos forumo Pasaulinio konkurencingumo ataskaitos (www.weforum.org), iš visų per tyrimą paminėtų šalių 2008 m. ir 2009 m. JAV didžiausias bendras vietos konkurencijos lygis buvo aukščiausias, nors tuo požiūriu ši šalis nedaug atsiliko nuo Jungtinių Arabų Emyratų ir Turkijos 2010 m. ir 2011 m. ir tik nedaug aplenkė Kiniją. Visose kitose paminėtose šalyse, visų pirma – Rusijoje, vietos konkurencijos lygis buvo daug mažesnis. Tokie bendros vietos konkurencijos lygio įvertinimai, be abejonės, tik apytikriai rodo konkurencijos lygį konkrečiame sektoriuje, bet vis dėlto jie suteikia tam tikrą informaciją, patvirtinančią Komisijos paaikškinimus.

30 — Pasaulio Bankas (<http://data.worldbank.org>) pateikia pažangiųjų technologijų eksporto statistiką, reiškiamą viso pagaminto eksporto procentine dalimi; ši statistika rodo, kad 2009 m. ir 2010 m. Kinijos, Tailando ir JAV padėtis buvo iš esmės panaši, nes nuo 20 ? iki 28 % šių šalių eksporto sudarė pažangiųjų technologijų eksportas. Visose likusiose paminėtose šalyse ši procentinė dalis buvo gerokai mažesnė, išskyrus Malaiziją, kurioje procentinė dalis buvo gerokai didesnė. To laikotarpio procentinė dalis Jungtiniuose Arabų Emyratuose nenurodyta, tačiau ankstesnių metų duomenys rodo itin nedidelę pažangiųjų technologijų eksporto procentinę dalį. Šie duomenys tiesiogiai nerodo konkretaus sektoriaus technologinio išsivystymo, bet jie suteikia tam tikrą informaciją, patvirtinančią Komisijos paaikškinimus.

74. Vis dėlto dėl išsamumo pateiksiu šias pastabas. Galutiniame reglamente nustatytos dempingo maržos buvo nuo 26,3 % iki 69,7 % (88–93 konstatuojamosios dalys). Iš tiesų nei eksporto kainos, nei normalioji vertė, pagal kurią buvo apskaičiuotos tos dempingo maržos, laikinajame ir galutiniame reglamente nėra nurodytos; tačiau, vadovaujantis pagrindinio reglamento 2 straipsnio 12 dalimi, dempingo skirtumas yra suma, kuria normalioji vertė viršija eksporto kainą. Laikinajame reglamente numatyta, o galutiniame reglamente patvirtinta, kad vidutinė importo į Sąjungą iš Kinijos kaina tyrimo laikotarpiu yra 4,5 EUR / m², o vidutinė Sąjungos pardavimo Sąjungoje kaina – 8,8 EUR / m². Savo šiandien pateiktoje išvadoje byloje *Bricmate* (C-569/13) apskaičiavau teisingą vidutinės importo į Sąjungą iš Kinijos kainos dydį (atsižvelgdama į reikšmingą statistinę importo į Ispaniją 2009 m. lapkričio mėn. paklaidą) – 5,1 EUR / m². Net remiantis pastaruoju pagrindu Sąjungos pardavimo Sąjungoje kainos, mano skaičiavimais, viršytų importo iš Kinijos kainas 72,5 %, t. y. viršytų bet kokias dempingo maržas, nustatytas remiantis JAV duomenimis. Todėl, jei normalioji vertė būtų buvusi pripažinta vidutine Sąjungos pardavimo kaina Sąjungoje, dempingo marža, taigi ir antidempingo muitai, būtų buvę didesni, nei faktiškai nustatyti ir taikyti, remiantis JAV duomenimis.

75. Todėl darau išvadą, kad Sąjungos institucijos neklydo pasirinkdamos JAV panašia šalimi, pagal savo kompetenciją vertindamos bendrą ekonominę situaciją.

Normaliosios vertės nustatymas pagal vienintelį gamintoją

Antidempingo reglamentai

Laikinis reglamentas

76. Dėl duomenų, gautų iš vienintelio JAV gamintojo, naudojimo 53 konstatuojamojoje dalyje nustatyta:

„Vietoje patikrinti dviejų bendradarbiaujančių JAV gamintojų atsakyme pateikti duomenys. Galiausiai atsižvelgta tik į vieno gamintojo, kurio patalpose buvo apsilankyta, duomenis, nes nustatyta, kad informacija, kuria remiantis galima pagrįsti normaliąją vertę, yra patikima. Nustatyta, kad antrojo gamintojo, kurio patalpose buvo apsilankyta, duomenys nėra patikimi, todėl jų teko nepaisyti, nes minėtas gamintojas pateikė duomenų tik apie pardavimo vidaus rinkoje dalį, o sąnaudas ir sąskaitas buvo įmanoma susieti tik iš dalies.“

Galutinis reglamentas

77. Tas pats klausimas buvo aptartas galutinio reglamento 61, 62, 64, 66, 69 ir 74–77 konstatuojamosiose dalyse:

„(61) [Du importuotojai] tvirtino, kad JAV bendradarbiaujantis gamintojas nuosavybės teise priklausė Sąjungos gamintojams arba buvo su jais susijęs, todėl tyrimas buvo netinkamas, nes gauti duomenys buvo šališki.

(62) Primenama, kad JAV bendradarbiaujančio gamintojo pateikti duomenys patikrinti vietoje. Todėl šis įteiginys neturi reikšmės ir buvo atmestas.

<...>

(64) Galiausiai šie importuotojai tvirtino, kad bendradarbiaujančių panašių gamintojų tapatybė, produkcijos dydis, vertė ir kokybė buvo nepagrįstai konfidencialūs. Primenama, kad bendradarbiaujantis panašus gamintojas, bijodamas atsakomųjų komercinių veiksmų, prašė

neatskleisti šios informacijos ir jo prašymas laikytas pagrįstu. Be to, negalima atmesti tikimybės, kad pateikus kuriuos nors iš importuotojų prašomų duomenų, net apytiksliai, būtų galima nustatyti panašios šalies gamintojo tapatybę. Todėl importuotojų teiginys atmestas.

<...>

- (66) Be to, šie du importuotojai teigė, kad bendradarbiaujanti JAV gamintoją tariamai kontroliuoja Sąjungos gamintojas, todėl buvo netinkama pasirinkti šią JAV bendrovę kaip panašios šalies gamintoją. Visų pirma jie teigė, kad JAV bendrovė nėra ekonomiškai nepriklausoma, todėl pagal ją negalima nagrinėti dempingo. Importuotojai šį teiginį pagrindė cituodami pagrindinio reglamento 2 straipsnio 1 dalies trečią ir ketvirtą pastraipus³¹. Atsakant į šį teiginį visų pirma būtina pasakyti, kad, kaip minėta laikinojo reglamento 23 konstatuojamojoje dalyje ir nurodoma toliau 69 konstatuojamojoje dalyje, bendradarbiaujantis JAV gamintojas prašė neatskleisti jo tapatybės, ir šis prašymas buvo patenkintas. Todėl negalima nei patvirtinti, nei paneigti, ar ši JAV bendrovė ir Sąjungos gamintojas yra susiję. Vis dėlto pažymima, kad minėtos pagrindinio reglamento nuostatos yra susijusios su tiriamosios bendrovės pardavimo kainų, kurias ji taiko parduodama susijusiai šaliai, vertinimu. Šios nuostatos nesusijusios su galimu panašios šalies gamintojo ir Sąjungos gamintojo ryšiu. Atsižvelgiant į šias aplinkybes teiginys atmestas.

<...>

- (69) Importuotojų asociacija taip pat klausė, ar bendradarbiaujantis panašios šalies gamintojas įrodė, kad jam gresia atsakomieji komerciniai veiksmai, kaip minėta 64 konstatuojamojoje dalyje. Atsakydama į šį teiginį JAV bendrovė pabrėžė, kad JAV rinkoje veikia labai daug Kinijos eksportuojančių keraminių plytelių gamintojų ir JAV bendrovė su jais konkuruoja dėl klientų. Esant šioms aplinkybėms JAV bendrovė nurodė, kad atskleidus jos tapatybę ji bijotų atsakomųjų komercinių veiksmų. Dėl atsakomųjų veiksmų pavojaus įrodymų reikėtų pažymėti, kad manyta, jog tikėtina, kad pavojus yra galimas, nes JAV bendrovė ir JAV rinkoje veikiantys Kinijos eksportuojantys gamintojai konkuruoja dėl tų pačių klientų. Atsižvelgiant į šias aplinkybes bendrovės prašymas neatskleisti jos tapatybės priimtas.

<...>

- (74) [Du] importuotojai nurodė, kad normalioji vertė buvo netinkamai nustatyta pagal vienos bendrovės duomenis, nes pagrindinio reglamento 2 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje reikalaujama, kad normalioji vertė būtų nustatoma pagal „kitų pardavėjų arba gamintojų“ kainas.
- (75) Dėl šio teiginio primenama, kad šis tyrimas susijęs su importu iš ne rinkos ekonomikos šalies, todėl normalioji vertė turi būti nustatoma pagal pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies a punktą. Todėl šis teiginys atmestas.
- (76) Po galutinio atskleidimo importuotojų asociacija nurodė, kad, jos nuomone, normalioji vertė panašioje šalyje negalėjo būti grindžiama vienos bendrovės duomenimis. Remiantis 75 konstatuojamojoje dalyje nurodytomis priežastimis šis teiginys atmestas.
- (77) Galiausiai šie importuotojai tvirtino, kad panašaus gamintojo produktas nepakankamai tipiškas, nes jis skirtas tik brangių produktų segmentui. Kadangi panašaus gamintojo duomenys konfidencialūs, šis tvirtinimas nei patvirtinamas, nei paneigiamas. Bet kuriuo atveju, net jei tvirtinimas būtų teisingas, kaip paaiškinta laikinojo reglamento 61 konstatuojamojoje dalyje, kai

31 — Trečioje pastraipoje teigiama: „Kainos tarp šalių, kurios įtariamos tarpusavyje susijusios arba sudariusios kompensacinį susitarimą, negali būti laikomos kainomis įprastomis prekybos sąlygomis ir nenaudojamos nustatant normaliąją vertę, nebent būtų nustatyta, kad tokie tarpusavio santykiai neturi įtakos šioms kainoms“. Ketvirtoje pastraipoje kalbama apie „susijusių šalių“ apibrėžimą“.

taikytina, apskaičiuota normalioji vertė buvo koreguojama, kad būtų atsižvelgta į visų rūšių plyteles, taip pat perparduodamas prekės ženklą pažymėtas plyteles. Todėl šis teiginys laikytas nepagrįstu ir atmestas.“

Klausimai ir pareiškimai

78. *Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas* pažymi, kad įvairios pagrindinio reglamento nuostatos³², kuriose vartojamos daugiskaitos formos, rodo, kad normalioji vertė – esminis elementas dempingui nustatyti – nustatyta remiantis kelių gamintojų duomenimis. Jei tai galioja rinkos ekonomikos valstybėms, tai taikytina ir atitinkamoms ne rinkos ekonomikos valstybėms; tai patvirtina 2 straipsnio 7 dalies a punktas, kuriame kalbama apie referencines kainas panašioje šalyje, o ne panašaus gamintojo kainas. Gerokai sunkiau užtikrinti objektyvumą ir tikslumą tuomet, kai remiamasi tik vieninteliu gamintoju, ir reikia elgtis itin rūpestingai, visų pirma kai, kaip ir šiuo atveju, užsimenama apie tai, kad konkretų JAV gamintoją kontroliuoja Sąjungos gamintojas, todėl pirmasis nėra ekonomiškai nepriklausomas. Bet kuriuo atveju vienintelio gamintojo duomenys priklausys nuo konkrečios bendrovės politinių sprendimų. *Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas* taip pat pažymi, kad, Komisijos nuomone, nebuvo būtina remtis užsakomosiomis ekspertizėmis šiuo klausimu.

79. *Fliesen Zentrum* išsamiai nurodo išvados byloje *GLS 81–87* punktus³³ dėl to, kaip svarbu nustatyti normaliąją vertę ir kad būtina tuo klausimu elgtis objektyviai. Apskritai jo argumentai atspindi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo aplinkybes, ir jis pabrėžia, kad nepritaikius to paties kriterijaus (nepasirinkus daugelio eksportuotojų ar gamintojų palyginimui atlikti) rinkos ir ne rinkos ekonomikos valstybių atveju būtų pažeistas vienodo požiūrio principas.

80. *Taryba* pabrėžia, kad Teisingumo Teismas yra pripažinęs, kad aplinkybė, jog trečiojoje šalyje yra tik vienas gamintojas, neužkertama kelio panaudoti tos šalies kaip panašios šalies³⁴. Tai, kad pagrindiniame reglamente vartojamos daugiskaitos formos, laikytina bendro pobūdžio ir neapibrėžtu nurodymu, o ne reikalavimu pateikti daugelio eksportuotojų ar gamintojų duomenis; iš tiesų kai kuriose nuostatose pakaitomis vartojamos vienaskaitos ir daugiskaitos formos. Be to, nebūtina remtis keliais gamintojais, jei vienintelio gamintojo duomenys yra tipiniai. Institucijos visuomet paprastai kreipdavosi į visus konkrečios šalies gamintojus ir naudodavo visuose atsakymuose pateiktus duomenis, neatsižvelgiant į jų skaičių, net jei gautas vienintelis atsakymas. Gamintojo konfidencialių duomenų apsauga yra būtina bendradarbiavimui užtikrinti. Nėra faktinių įrodymų, kurie pagrįstų teiginį, kad JAV gamintojo duomenims galėjo turėti įtakos Sąjungos patronuojančioji įmonė, net jei tokia egzistuoja, tačiau bet kuriuo atveju Komisija paprastai naudoja tik pardavimų nepriklausomoms trečiosioms šalims duomenis.

81. *Komisija* sutinka, kad normaliąją vertę galima patikimiau apskaičiuoti remiantis kelių panašios šalies gamintojų duomenimis. Vis dėlto tai ne visada įmanoma, o Sąjungos institucijos negali reikalauti bendradarbiauti. Vykstant tyrimui nedalyvaujančios trečiosios šalies gamintojai neturi ypatingos paskatos bendradarbiauti, kitaip nei kiti vykstant tyrimui dalyvaujančios šalies gamintojai, kurie yra labai suinteresuoti pateikti savo duomenis, jei nenori būti vertinami pagal turimus faktus, kaip numatyta pagrindinio reglamento 18 straipsnio 1 dalyje.

32 — Pirmiausia 2 straipsnio 1 dalies antra pastraipa („jeigu eksportuotojas eksportuojančioje valstybėje negamina arba neparduoda panašaus produkto, normalioji vertė gali būti nustatoma pagal kitų *pardavėjų ar gamintojų* kainas“) ir 2 straipsnio 6 dalies a ir c punktai („šios sumos gali būti nustatytos bet kuriuo iš šių būdų: a) pagal kitų tiriamų *eksportuotojų ar gamintojų* svertinį faktinių panašaus produkto gamybos ir pardavimų kilmės valstybės vidaus rinkoje sumų vidurkį; <...> c) bet kuriuo kitu pagrįstu būdu, su sąlyga, kad taip nustatytas pelnas neviršytų pelno, kurį paprastai gauna kiti *eksportuotojai ar gamintojai* parduodami tos pačios kategorijos produktus kilmės valstybės vidaus rinkoje“) (visais atvejais išskirta mano).

33 — Generalinio advokato Y. Bot išvada *GLS*, C-338/10, EU:C:2011:636.

34 — Sprendimo *Rotexchemie*, C-26/96, EU:C:1997:261, 15 punktas.

82. Šiuo atveju tik vienas JAV gamintojas pateikė vertingų duomenų. Teisingumo Teismas sutinka, kad ta aplinkybė, kad trečiojoje šalyje yra tik vienas gamintojas, neužkerta kelio panaudoti to gamintojo duomenų normaliajai vertei apskaičiuoti: ta pati taisyklė turėtų būti taikoma esant keliems gamintojams, tačiau tik vienam iš jų bendradarbiaujant. Svarbiausia tai, ar konkrečios kainos susidarė dėl konkuruojančių jėgų. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nurodytos nuostatos, kuriose vartojamos daugiskaitos formos, atspindi idealią padėtį, tačiau tai ne visada įmanoma. Be to, tose nuostatose kalbama apie *galimus alternatyvius* metodus, kaip aiškiai matyti iš pagalbinio žodelio „gali“; 2 straipsnio 6 dalies b punkte numatoma naudoti „tiriamo eksportuotojo ar gamintojo“ (vienaskaita) duomenis.

83. Taip pat nekyla klausimų dėl nevienodo požiūrio; normaliosios vertės nustatymas į tyrimą įtrauktoje šalyje ir panašioje trečiojoje šalyje yra dvi visiškai skirtingos padėties, kai nėra galimybės naudotis tais pačiais metodais.

84. Pavojus, kad vienintelio gamintojo kainoms gali turėti įtakos individuali to gamintojo padėtis, yra minimalus, neatsižvelgiant į tai, ar konkretų gamintoją kontroliuoja Sąjungos gamintojas, ar ne,³⁵ nes naudojamos kainos turi būti susijusios su dideliu sandorių konkurencingoje rinkoje skaičiumi, o grupės viduje sudaromų sandorių kainas būtina atitinkamai patikslinti.

85. Galiausiai aplinkybė, kad Komisija nesirėmė užsakomosiomis ekspertizėmis, neturi reikšmės; atlikdama tokius tyrimus Komisija niekuomet nesikreipia į išorės ekspertus dėl duomenų konfidencialaus pobūdžio.

Vertinimas

86. Jei būtų nuspręsta, kad JAV, kaip panašios šalies, pasirinkimas buvo toks klaidingas, kad tuo pagrindu ginčijamas reglamentas turėtų būti panaikintas, šio klausimo nereikėtų nagrinėti.

87. Vis dėlto, jei Teisingumo Teismas sutinka su manimi, kad taip nėra, iš esmės reikia aptarti tris klausimus: pirma, ar normalioji kaina gali būti nustatyta remiantis vienintelio gamintojo duomenimis; antra, jei taip, ar tai tinka ir tuo atveju, jei konkretus gamintojas yra susijęs su Sąjungos gamintoju; trečia, ar Komisija turėjo remtis užsakomosiomis ekspertizėmis?

88. Pradedant nuo trečiojo ir, mano manymu, paprasčiausio dalyko, mano nuomone, nėra įtikinamų pagrindų manyti, kad reikėjo remtis užsakomosiomis ekspertizėmis. Tiek *Fliesen-Zentrum*, tiek prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, mano manymu, pernelyg daug reikšmės suteikė standartinei antraštei, randamai bet kurio Komisijos pasiūlymo dėl Tarybos reglamento aiškinamajame memorandume. Nesant konkrečių motyvų manyti kitaip (o šiuo atveju tokio motyvo nenurodyta ar jis nėra akivaizdus), institucijas iš esmės reikėtų laikyti pajėgiomis tinkamai įvertinti duomenis.

89. Visos šalys sutaria, kad visuomet pageidautina ir patikimiau pagrįsti normalios vertės nustatymą kelių gamintojų duomenimis. Vis dėlto Sprendime *Rotexchemie* Teisingumo Teismas nusprendė, kad „vien ta aplinkybė, kad referencinėje šalyje yra tik vienas gamintojas, savaime netrukdo kainoms ten susiformuoti dėl tikros konkurencijos, nes, nesant kainų kontrolės, tokia konkurencija taip pat gali susidaryti dėl reikšmingo importo iš kitų šalių“³⁶.

35 — Komisija atkreipia dėmesį, kad Bendrasis Teismas nusprendė, jog trečiųjų šalių gamintojo, susijusio su ES gamintoju, duomenys buvo galiojantys: Sprendimo *Ferchimex / Taryba*, T-164/94, EU:T:1995:173, 74 punktas ir Sprendimo *Hangzhou Duralamp Electronics / Taryba*, T-459/07, EU:T:2013:369, 154 punktas.

36 — Sprendimo *Rotexchemie* C-26/96, EU:C:1997:261, 15 punktas.

90. Padėtis yra ne tokia panaši į padėtį Sprendime *Rotexchemie*, kai panašioje šalyje buvo tik vienas gamintojas, priešingai nei tuomet, kai bendradarbiavimas buvo naudingas tik su vienu gamintoju, o kiti gamintojai atsisakė bendradarbiauti; ji panašesnė į padėtį Sprendime *Ferchimex*, kur Bendrasis Teismas nurodė: „<...> *Potacan* buvo vienintelis Kanados gamintojas, galiausiai sutikęs atsakyti į Komisijos klausimyną ir bendradarbiauti vykstant tyrimui. Visų pirma stambiausias Kanados gamintojas <...> atsisakė bendradarbiauti ir pateikė tam tikrą viešą informaciją, kuri buvo netinkama normaliajai vertei nustatyti. <...> pareiškėjas neneigia, kad Komisija dėjo visas pastangas informacijai apie Kanados rinką gauti iš kitų šaltinių, be *Potacan*. <...> Todėl Kanada laikytina tinkama panašia šalimi, ir darytina išvada, kad Komisija turėjo vienintelį pasirinkimą – pasinaudoti *Potacan* pateikta informacija“³⁷.

91. Pastarasis sprendimas, nors, be abejonės, Teisingumo Teismui ir neprivalomas, nebuvo apskūstas ir bent tam tikru mastu laikytinas įtikinamu.

92. Šiuo atveju būtina apsvarstyti Sąjungos institucijų turėtas alternatyvas. Aš jau susidariau nuomonę, kad reali tikimybė rasti aiškiai tinkamesnę panašią šalį, kurioje keli gamintojai pageidautų bendradarbiauti atliekant tyrimą, buvo labai nedidelė³⁸. Ar buvo galima apklausti daugiau JAV gamintojų? Laikinojo reglamento 48 konstatuojamoji dalis leidžia manyti, kad buvo kreiptasi į daugiau nei du JAV gamintojus, nes nurodyta, kad „užpildytą klausimyną atsiuntė tik du nagrinėjamojo produkto gamintojai iš JAV“, o byloje nėra duomenų, rodančių, kad gamintojų, į kuriuos kreiptasi, buvo nepakankamai. Jei nebuvo galima rasti daugiau tinkamų panašių šalių ir priversti daugiau tos šalies gamintojų atsakyti į klausimynus, tuomet atrodo, kad vienintelė pasirinkimo galimybė buvo nustatyti normaliąją vertę remiantis vienintelio tinkamai atsakiusio JAV gamintojo duomenimis arba remtis „bet kuriuo kitu pagrįstu būdu“, iš kurių būtų tikusi tik Sąjungoje sumokėta ar mokėtina kaina. Dėl antrosios pasirinkimo galimybės jau anksčiau apskaičiavau³⁹, kad tai galėjo lemti didesnes dempingo maržas.

93. Galiausiai dėl antrojo klausimo pažymėtina, kad Teisingumo Teismui nepakanka informacijos. Institucijos atsisako nurodyti, ar konkretus JAV gamintojas turi ekonominių ryšių su Sąjungos (galimai Italijos) gamintoju, ar ne, ir, nors teigiama, kad *Fliesen-Zentrum* ir (arba) vykstant tyrimui dalyvavę importuotojai galėtų identifikuoti tam tikrą gamintoją, faktiškai jis nebuvo identifikuotas Teisingumo Teismui pateiktuose dokumentuose ar pareiškimuose.

94. Komisija pasiūlė pateikti Teisingumo Teismui tam tikrą informaciją (nors ne šią konkrečią informaciją), jei ši bus naudojama konfidencialiai ir neatskleista *Fliesen-Zentrum*. Vis dėlto šiuo metu nėra galiojančių Procedūros reglamento nuostatų, leidžiančių Teisingumo Teismui taip pasielgti⁴⁰. Konfidencialus dokumentų naudojimas taikomas tik į bylą įstojusiems asmenims pareiškus tiesioginius ieškinius ir apeliacinius skundus (131 straipsnio 2 dalis ir 190 straipsnio 1 dalis). Posėdyje Komisija pasiūlė mintį, kad tai – ieškinys dėl panaikinimo, pridengtas prašymu priimti prejudicinį sprendimą, ir, nesant tiesioginės Procedūros reglamento nuostatos, Teisingumo Teismas galėtų taikyti savo Sprendimo *Kadi II*⁴¹ *ad hoc* aiškinimą, taip pat atsizvelgdamas į SESV 339 straipsnį (kuriame numatyta Sąjungos institucijų ir įstaigų nariams taikoma slaptumo pareiga) ir pagrindinio reglamento 19 straipsnio 4 dalį.

37 — Sprendimo *Ferchimex / Taryba* T-164/94, EU:T:1995:173, 69 ir 70 punktai; taip pat žr. Sprendimo *Hangzhou Duralamp Electronics / Taryba*, T-459/07, EU:T:2013:369, 154 punktą.

38 — Žr. 62 ir paskesnius punktus.

39 — 74 punktas.

40 — Jei tai būtų tiesioginis Bendrajame Teisme pareikštas ieškinys, konfidencialus nagrinėjimas būtų buvęs įmanomas pagal šio teismo Procedūros reglamento 67 straipsnio 3 dalį. Žr., pavyzdžiui, 2008 m. gegužės 7 d. Nutartį *Shanghai Excell M & E Enterprise ir Shanghai Adepteck Precision / Taryba*, T-299/05.

41 — Sprendimo *Komisija / Kadi*, C-584/10 P, C-593/10 P ir C-595/10 P, EU:C:2013:518, 97 ir paskesni punktai, visų pirma 120 ir paskesni punktai.

95. Vis dėlto (šiuo metu) Procedūros reglamente nesant jokios tiesioginės nuostatos, leidžiančios informaciją prejudicinio sprendimo priėmimo procedūros aplinkybėmis laikyti konfidencialia, nemanau, kad tai būtų tinkamas požiūris.

96. Jei informacijos negalima pateikti konfidencialiai, mano manymu, visų pirma darytina prielaida, kad JAV gamintojas iš tiesų buvo ekonomiškai susijęs su Sąjungos gamintoju, ir svarstyтина, ar dėl šios aplinkybės normaliosios vertės nustatymas taptų negaliojantis. Jei ne, nėra pagrindo toliau svarstyti, ar reikia suteikti galimybę susipažinti su konfidencialia informacija.

97. Institucijos teigia, kad, kaip visada, buvo siekiama rūpestingai naudoti tik pardavimo nesusijusiems pirkėjams duomenis. Šiuo klausimu, mano manymu, nebūtina reikalauti atskleisti informacijos *Fliesen-Zentrum*, kurios konfidencialumą institucijos norėtų užtikrinti. Atsižvelgiant į įmonės argumentą, kad dėl panaudotų duomenų dirbtinai susidarė didelė normalioji kaina, labai menkai tikėtina, kad buvo atsižvelgta į pardavimus susijusiems pirkėjams. Veikiau tai galbūt galėjo sumažinti apskaičiuotą normaliąją vertę, nes įprastomis aplinkybėmis būtų protingiau, jei atitinkami pirkėjai naudotųsi palankiomis sąlygomis.

98. Antrasis klausimas skamba taip: ar gali būti, kad Sąjungos gamintojo JAV patronuojamosios įmonės gamybos sąnaudos arba taikomos kainos būtų dirbtinai padidintos, palyginti su nepriklausomo JAV gamintojo sąnaudomis ar kainomis? Iš tiesų tai atrodo mažai tikėtina, jei siekiama sėkmingai vykdyti komercinę veiklą konkurencingoje rinkoje (ir tai laikytina JAV gamintojo tikslu, išskyrus atvejus, kai pateikiama priešingų įrodymų). Komisija patikrino gamintojo duomenis vietoje, ir atrodo, kad buvo atliktas išsamus patikrinimas, nes kito gamintojo duomenys buvo atmesti kaip nepatikimi⁴². Atsižvelgiant į tai, kiek, institucijų manymu, buvo svarbu gauti itin konkurencingos rinkos duomenis, mažai tikėtina, kad, atliekant tokio lygio patikrinimą, nekonkurencinga rinkodaros strategija būtų likusi nepastebėta.

99. Šiuo atveju Teisingumo Teismui nebuvo pateikta jokių konkrečių motyvų, leidžiančių daryti prielaidą, kad su Sąjungos gamintoju susijęs JAV gamintojas (darant prielaidą, kad tokie ryšiai būtų nustatyti) turėtų parduoti JAV rinkoje brangiau nei tokių ryšių neturintis gamintojas.

100. Tokiomis aplinkybėmis, mano nuomone, Teisingumo Teismas pasielgtų nepagrįstai, jei pripažintų ginčijamą reglamentą negaliojančiu tuo pagrindu, kad normalioji vertė buvo apskaičiuota remiantis vienintelio gamintojo duomenimis, neatsižvelgiant į bet kokius to gamintojo ryšius su Sąjungos gamintoju.

Pareiga nurodyti motyvus ir teisės į gynybą apskaičiuojant normaliąją vertę

Laikinis reglamentas

101. Normaliosios vertės apskaičiavimas pagal JAV gamintojo duomenis aprašytas 56–58 ir 61 konstatuojamosiose dalyse:

„(56) Nustatyta, kad, palyginti su bendradarbiaujančių eksportuojančių gamintojų į Sąjungą eksportuojamu nagrinėjamojo produkto kiekiu, JAV gamintojas vidaus rinkoje parduoda tipiską panašaus produkto kiekį.

42 — Žr. laikinojo reglamento 53 konstatuojamąją dalį: „<...> minėtas gamintojas pateikė duomenų tik apie dalį pardavimo vidaus rinkoje, o sąnaudas ir sąskaitas buvo įmanoma susieti tik iš dalies“.

- (57) Tiriamuoju laikotarpiu nustatyta, kad JAV gamintojo gaminamas visų tipų panašus produktas vidaus rinkoje buvo parduodamas nesusijusiems pirkėjams įprastomis prekybos sąlygomis. Tačiau dėl JAV gaminamo ir parduodamo panašaus produkto ir dėl iš Kinijos į Sąjungą eksportuojamo nagrinėjamo produkto kokybės skirtumų nutarta, kad tam tikrų tipų produkto normaliosios vertės apskaičiavimas būtų tinkamesnis sprendimas, siekiant atsižvelgti į šiuos skirtumus ir užtikrinti sąžiningą konkurenciją, kaip nurodyta 61 konstatuojamojoje dalyje.
- (58) Normalioji vertė apskaičiuota prie JAV gamintojo gamybos sąnaudų pridėjus pardavimo, bendrąsias ir administracines (toliau – PBA) išlaidas⁴³ ir pelną. Remiantis pagrindinio reglamento 2 straipsnio 6 dalimi, pardavimo, bendrųjų ir administracinių išlaidų suma ir pelnas buvo nustatyti pagal faktinius duomenis apie JAV gamintojo gaminamo panašaus produkto gamybą ir pardavimą vidaus rinkoje įprastomis prekybos sąlygomis.

<...>

- (61) Siekiant užtikrinti teisingą normaliosios vertės ir eksporto kainos palyginimą, koreguojant pagal pagrindinio reglamento 2 straipsnio 10 dalį deramai atsižvelgta į skirtumus, turinčius poveikio kainoms ir kainų palyginamumui. Normalioji vertė buvo pakoreguota, atsižvelgiant į skirtingas savybes (daugiausia dėl originaliosios įrangos gamintojo⁴⁴ prekės ženklo) ir į tam tikrų tipų produktų, kurių negamina panašios šalies gamintojas, kokybės skirtumus (mažesnes neporcelianinių plytelių gamybos sąnaudas). Prireikus atlikti kiti koregavimai, atsižvelgiant į jūrų frachto, draudimo, tvarkymo ir papildomas išlaidas, pakavimo, kreditų ir banko mokesčius bei komisinius, jei jie, kaip nustatyta, visais atvejais buvo <...> tikslūs ir pagrįsti patikrintais įrodymais.“

Galutinis reglamentas

102. Normaliosios vertės apskaičiavimas nurodytas 73, 77, 86 ir 87 konstatuojamosiose dalyse:

- „(73) Du importuotojai teigė, kad neturėdamos informacijos apie JAV gamintojų produkcijos dydį suinteresuotosios šalys negalėjo patikrinti, ar dėl masto ekonomijos JAV gamintojų gamybos sąnaudos galėjo labai skirtis nuo atrinktų Kinijos gamintojų, per metus pagaminančių daugiau nei 10 mln. m² keraminių plytelių, gamybos sąnaudų. Šie importuotojai taip pat teigė, kad panašaus gamintojo ir Kinijos gamintojų produkcijos dydžiai nepalyginami, nes panašaus gamintojo arba panašioje šalyje produkcijos dydis mažesnis. Primenama, kad bendradarbiaujančio panašaus gamintojo produkcijos dydis yra konfidencialus, todėl jo negalima atskleisti. Taip pat primenama, kad Kinijos pramonė labai suskaidyta ir ją daugiausia sudaro MVĮ. Todėl nustatyta, kad šie teiginiai yra nepagrįsti.

<...>

- (77) Galiausiai šie importuotojai tvirtino, kad panašaus gamintojo produktas nepakankamai tipiškas, nes jis skirtas tik brangių produktų segmentui. Kadangi panašaus gamintojo duomenys konfidencialūs, šis tvirtinimas nei patvirtinamas, nei paneigiamas. Bet kuriuo atveju, net jei tvirtinimas būtų teisingas, kaip paaiškinta laikinojo reglamento 61 konstatuojamojoje dalyje, kai taikytina, apskaičiuota normalioji vertė buvo koreguojama, kad būtų atsižvelgta į visų rūšių plyteles, taip pat perparduodamas prekės ženklų pažymėtas plyteles. Todėl šis teiginys laikytas nepagrįstu ir atmestas.

<...>

43 — Pardavimo, bendrosios ir administracinės išlaidos.

44 — Originalios įrangos gamintojas.

- (86) Po galutinio atskleidimo vienas eksportuojantis gamintojas tvirtino, kad buvo privalu garantuoti, kad norint užtikrinti produktų palyginamumą apskaičiuojant dempingą būtų atlikti reikiami koregavimai, nes normalioji vertė buvo pagrįsta vieno panašios šalies gamintojo duomenimis ir tikslūs duomenys negalėjo būti atskleisti dėl taikomo konfidencialumo. Dėl šio teiginio, kaip minėta laikinojo reglamento 61 konstatuojamojoje dalyje, koregavimai, būtini tam, kad būtų užtikrintas tinkamas normaliosios vertės ir eksporto kainos palyginimas, buvo atlikti.
- (87) Po galutinio atskleidimo du importuotojai tvirtino, kad bendradarbiaujančio JAV gamintojo produktas skirtas tik brangių keraminių plytelių sektoriui, o Kinijos eksportuojančių gamintojų – pigių. Dėl tinkamo normaliosios vertės ir eksporto kainos palyginimo šie importuotojai teigė, kad jiems nebuvo atskleisti reikiami koregavimai pagal pagrindinio reglamento 2 straipsnio 10 dalį. Šiuo klausimu pažymima, kad koregavimai, kurių imtasi tinkamam palyginimui užtikrinti, paaiškinti laikinojo reglamento 61 konstatuojamojoje dalyje.“

Klausimai ir pareiškimai

103. *Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas* atkreipia dėmesį, kad, apskaičiuojant normaliąją vertę remiantis JAV gamintojo kainomis, buvo atlikti koregavimai, siekiant atsižvelgti į skirtumus, turinčius įtakos kokybei, rinkodaros charakteristikoms ir sąnaudų neatitikimams. Tokiomis aplinkybėmis, „institucijoms tenka pareiga, jei, jų manymu, jos privalo patikslinti <...>, pagrįsti savo sprendimą tiesioginiais ar bent jau netiesioginiais veiksnių, dėl kurių atlikti koregavimai, įrodymais, ir nustatyti jų poveikį kainų palyginamumui“⁴⁵. Koregavimų motyvas turi būti įrodomas, o patys koregavimai – patikrinami, tačiau šiuo atveju tai neįmanoma, remiantis laikinajame ar galutiniame reglamentuose ar tyrimo metu pateikta informacija. Net jei tai būtina JAV gamintojo pateiktų duomenų konfidencialumui apsaugoti, SESV 296 straipsnyje reikalaujama, kad teisės aktuose būtų nurodomi tinkami juos priimti paskatinę motyvai. Kadangi normaliosios vertės nustatymas yra esminis žingsnis siekiant įrodyti bet kokio dempingo egzistavimą, antidempingo priemonės motyvus nurodyti itin svarbu, o pagrindinio reglamento 20 straipsnyje ir 21 straipsnio 6 dalyje numatytos teisės į gynybą yra neveiksmingos, jei suinteresuotoms šalims pateikiama tik miglota informacija apie tai, kaip tiksliai buvo nustatyta normalioji vertė, todėl jos negali pateikti gerai faktiškai pagrįstų pastabų.

104. *Fliesen-Zentrum* pateikia iš esmės tuos pačius argumentus, kaip ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo svarstymai, pabrėždama laikinajame ir galutiniame reglamente pateiktų duomenų neapibrėžtumą ir nepatikimumą.

105. *Taryba* pabrėžia konfidencialumo poreikį bendradarbiaujant su panašių trečiųjų šalių gamintojais. Bet kokios informacijos, kuri, pasak *Fliesen-Zentrum*, turėjo būti paviešinta, atskleidimas reikštų akivaizdų to konfidencialumo pažeidimą. Be to, koregavimai, kuriuos reikia atlikti nustatant normaliąją vertę, priklauso didelei institucijų kompetencijai, kurią jos turi vertindamos bendrą ekonominę situaciją, o jokių motyvų, kad jos piktnaudžiavo savo teise vertinti, nebuvo pateikta. Galiausiai visi koregavimai buvo padaryti gamintojų, kuriems taikytas antidempingo muitas, naudai; nesant nepageidaujamo poveikio, pareiga nurodyti motyvus nėra tokia griežta, todėl šiuo atveju ji buvo įvykdyta.

106. *Komisija* visų pirma nurodo, kad motyvai galutiniame reglamente nurodyti laikantis teismo praktikos reikalavimų, o antra, kad *Fliesen-Zentrum* neturi jokios „teisės į gynybą“, tačiau, bet kuriuo atveju, ši teisė nebuvo pažeista.

45 — Sprendimo *Kundan ir Tata / Taryba*, T-88/98, EU:T:2002:280, 96 punktai.

107. Dėl motyvų nurodymo Komisija remiasi bendro pobūdžio reikalavimu Sprendime *Petrotub*⁴⁶, o tada atkreipia dėmesį, kad byloje *Beus*⁴⁷ Teisingumo Teismas nusprendė, kad visuotinai taikomo reglamento konstatuojamosiose dalyse „pakanka nurodyti, viena vertus, bendrą jį priimti paskatinusią padėtį, o kita vertus, bendruosius reglamentu siekiamus tikslus. Todėl negalima reikalauti jose išdėstyti įvairias faktines reglamento priėmimo aplinkybes, kurių dažnai yra labai daug ir sudėtingų, ar *a fortiori* konstatuojamosiose dalyse pateikti daugiau ar mažiau išsamų šių faktinių aplinkybių įvertinimą“. Byloje *Petrotub*⁴⁸ Teisingumo Teismas nusprendė, kad vien nurodžiusi, jog „buvo nustatyta, kad kompensuojami pardavimai iš tiesų įvykdyti [esant] įprast[ai] prekybos eig[ai]“, Taryba netinkamai nurodė motyvus; ji nenurodė motyvų, leidžiančių manyti, kad šiems pardavimams taikomos kainos neturėjo įtakos šalių tarpusavio santykiai; Taryba nesuteikė galimybės suinteresuotiesiems asmenims žinoti, ar į tas kainas buvo teisingai atsižvelgta apskaičiuojant normaliąją vertę, ar galėjo pasitaikyti trūkumų, turinčių įtakos ginčijamo reglamento teisėtumui; ji taip pat sutrukdė Teisingumo Teismui įgyvendinti savo kontrolės teisę ir nustatyti, ar nebuvo padaryta akivaizdžios vertinimo klaidos. Vis dėlto Komisija teigia, kad, kalbant apie pareigą motyvuoti, taip pat būtina atsižvelgti į pareigą saugoti komercines paslaptis pagal SESV 339 straipsnį ir pagrindinio reglamento 19 straipsnį. Visų pirma pastarojo reglamento 19 straipsnio 4 dalyje skiriamas bendro pobūdžio informacijos (tai nėra draudžiama) ir specialių įrodymų atskleidimas (tai yra griežtai reglamentuota). Galiausiai būtina šiomis aplinkybėmis įvertinti nurodytus motyvus, o jos šiuo atveju apima visą šalims atskleistą nekonfidencialios bylos turinį.

108. Komisija teigia, kad visi pirma išdėstyti reikalavimai, pirmiausia reikalavimai laikinojo reglamento, į kurį daroma nuoroda galutiniam reglamente, 56–58 ir 61 konstatuojamosiose dalyse, šiuo atveju buvo įvykdyti. Vien ta aplinkybė, kad nebuvo pateikta konkrečių ar apytikslių duomenų, nereiškia reikalavimo nurodyti motyvus nevykdymo; šios informacijos pakanka tam, kad Teisingumo Teismas paprašytų susipažinti su bet kokiais konfidencialiais duomenimis, reikalingais motyvams patikrinti. Sprendžiant dėl galutinio reglamento galiojimo taip pat neturi reikšmės klausimas, ar JAV gamintojas yra kaip nors susijęs su Sąjungos gamintoju, nes buvo panaudoti pardavimų nesusijusioms šalims duomenys. Šie duomenys buvo patikrinti pagal JAV gamintojo dokumentus ir atitinkamai pakoreguoti.

109. Dėl teisių į gynybą Komisija visų pirma nurodo, kad *Fliesen-Zentrum* visiškai nedalyvavo procese, kurio pagrindu buvo priimtas galutinis reglamentas. Dėl šios priežasties ji neturi jokių teisių į gynybą šiuo atžvilgiu. Įmonė taip pat negalėtų tokių teisių įgyti dėl to, kad, jos teigimu, ji yra „susijusi“ su Liuksemburgo bendrove *Cera-Net Sàrl*, kuri iš tiesų dalyvavo procese, nebent (galbūt) jai pavyktų įrodyti, kad ji iš tiesų kontroliavo pastarąją bendrovę. Bet kuriuo atveju pati *Cera-Net* tokių teisių neturėjo, nes antidempingo byla iškeliamą tik trečiųjų šalių gamintojams ar eksportuotojams ir, kai taikoma, su jais susijusiems importuotojams, o ne nepriklausomiems importuotojams, pavyzdžiui, *Cera-Net*.

110. Nepatenkinus pirmojo reikalavimo, Komisija teigia, kad bet kuriuo atveju *Cera-Net* teisės į gynybą nebuvo pažeistos. Sprendime *Timex*⁴⁹ Teisingumo Teismas pripažino, kad prekybininkai ar gamintojai, su kuriais tai susiję, turėtų turėti galimybę susipažinti su Komisijos tyrimo metu surinkta informacija tam, kad galėtų veiksmingai pareikšti savo nuomonę, nors tą teisę prireikus būtina derinti su konfidencialumo principu; Komisija turėtų dėti visas pastangas, jei tik tai suderinama su pareiga neatskleisti komercinių paslapčių, suteikti pareiškėjui informaciją, reikalingą jo interesams apginti, pasirinkdama (savo iniciatyva, jei reikalinga) atitinkamas tokios informacijos teikimo priemones. Šiuo atveju *Cera-Net* buvo suteikta dalis prašomos informacijos, o bylą nagrinėjantis pareigūnas patikrino, ar naudojamos kainos buvo prireikus patikslintos. Faktinis atskleidimas būtų reiškęs konfidencialumo pažeidimą, o jo užtikrinimas yra būtinas trečiųjų šalių gamintojų bendradarbiavimui pasiekti.

46 — Žr. 41 punktą.

47 — Sprendimas *Beus*, 5/67, EU:C:1968:13.

48 — Sprendimo *Petrotub ir Republica*, C-76/00 P, EU:C:2003:4, 86–89 punktai.

49 — Sprendimas *Timex / Taryba ir Komisija*, 264/82, EU:C:1985:119, 24 ir 30 punktai.

Vertinimas

111. Iš šio, kaip ir ankstesnio, bylos aspekto kyla informacijos konfidencialumo klausimas. Vis dėlto šiuo atveju tą klausimą būtina išnagrinėti atsižvelgiant į *Fliesen-Zentrum* procesinę padėtį per antidempingo tyrimą.

112. Man atrodo akivaizdu, kad pati įmonė *Fliesen-Zentrum*, nesusijusi su kuriuo nors Kinijos eksportuotoju ir nedalyvavusi tyrimo procese, negali reikalauti konkrečių teisių į gynybą, o Komisija pateikė įtikinamų motyvų išvada, kad ji negali įgyti tokių teisių iš procese dalyvavusių šalių, padaryti.

113. Todėl atsižvelgiant į pagrindinę bylą ir šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą kyla klausimas, ar bendrojo pobūdžio norminiame akte motyvai buvo nurodyti tinkamai. Kitaip tariant, ar to pakako, kad asmenys, su kuriais tai susiję (išskyrus tiesiogiai ir konkrečiai), suprastų institucijų motyvus, o Teisingumo Teismas galėtų įgyvendinti savo kontrolės teisę? Ar dėl to reikėjo detalizuoti koregavimus, atliktus siekiant atsižvelgti į skirtumus, turinčius įtakos kokybei, rinkodaros charakteristikoms ir sąnaudų neatitikimams?

114. Visa Teisingumo Teismo ar šalims, su kuriomis susiję antidempingo muitai, apskritai turima informacija pateikiama laikinojo reglamento 61 konstatuojamojoje dalyje, į kurią daroma nuoroda galutinio reglamento 77, 86 ir 87 konstatuojamosiose dalyse, ir ji skamba taip: „Normalioji vertė buvo pakoreguota, atsižvelgiant į skirtingas savybes (daugiausia dėl originaliosios įrangos gamintojo prekės ženklo) ir į tam tikrų tipų produktų, kurių negamina panašios šalies gamintojas, kokybės skirtumus (mažesnes neporcelianinių plytelių gamybos sąnaudas). Prireikus atlikti kiti koregavimai, atsižvelgiant į jūrų frachto, draudimo, tvarkymo ir papildomas išlaidas, pakavimo, kreditų ir banko mokesčius bei komisinius, jei jie, kaip nustatyta, visais atvejais buvo <...> tikslūs ir pagrįsti patikrintais įrodymais“.

115. Mano manymu, toks pareiškimas turi iš esmės pakankamai paaiškinti visuotinai taikomą aktą. Jis rodo, koks koregavimas buvo atliktas, ir bent jau netiesiogiai – skaičių koregavimo kryptį, konkrečiai kalbant, jie buvo sumažinti.

116. Be abejonės, neturėdama realių skaičių šalis, su kuria klausimas yra susijęs tik netiesiogiai (pavyzdžiui, importuotojas, esantis *Fliesen-Zentrum* vietoje), ar Teisingumo Teismas neturi galimybės patikrinti tikslių skaičiavimų. O dėl *Fliesen-Zentrum* (ir prekybos keraminėmis plytelėmis apskritai) galima pagrįstai sutikti, kad šie skaičiai turėtų išlikti konfidencialūs.

117. Jei būtų konkrečių įrodymų, kad koregavimai buvo neteisingi, Teisingumo Teismas galėtų svarstyti dėl prašymo pateikti skaičius ir juos išnagrinėti. Vėl atsižvelgdama į galiojantį Procedūros reglamentą patarčiau šiuo klausimu elgtis apdairiai.

118. Vis dėlto tokių konkrečių įrodymų nėra ir, jų nesant ir atsižvelgiant į *Fliesen-Zentrum* padėtį per antidempingo procesą apskritai, Teisingumo Teismas neturi motyvų pareikalauti išsamesnės informacijos apie koregavimus. Jei *Fliesen-Zentrum*, kaip bet kurią kitą netiesiogiai susijusią šalį, iš esmės turi tenkinti nurodyti motyvai, atitinkantys visuotinai taikomos priemonės reikalavimus, ta aplinkybė, kad ji pareiškia ieškinį nacionaliniame teisme, kurio pagrindu Teisingumo Teismui pateikiamas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, negali suteikti jai teisės reikalauti, kad Teisingumo Teismas tomis aplinkybėmis nagrinėtų informaciją, kuri galėtų būti prieinama Bendrajam Teismui kitomis aplinkybėmis, jei reikalavimus atitinkanti šalis, su kuria antidempingo priemonė yra susijusi tiesiogiai, pareikštų tiesioginį ieškinį.

119. Dėl šios priežasties, nors gali likti neaiškumų dėl išsamaus normalios vertės apskaičiavimo remiantis aptariamo JAV gamintojo duomenimis tikslumo, kurie galėjo būti svarbūs reikalavimus atitinkančiai šaliai pareiškus tiesioginį ieškinį Bendrajame Teisme, man neatrodo, kad tai pateisintų Teisingumo Teismo sprendimą, kad ginčijamas reglamentas yra negaliojantis šiomis konkrečiomis procesinėmis aplinkybėmis, kuriomis šis klausimas keliamas.

Atranka

Antidempingo reglamentai

Laikinasis reglamentas

120. Kinijos ir Sąjungos gamintojų atranka vadovaujantis pagrindinio reglamento 17 straipsniu buvo paaiškinta 4–13 konstatuojamosiose dalyse. 4 konstatuojamojoje dalyje buvo nustatyta, kad visų žinomų eksportuojančių Kinijos gamintojų, importuotojų ir Sąjungos gamintojų paprašyta pranešti Komisijai apie save ir pateikti pagrindinę informaciją apie su nagrinėjamoju produktu susijusią veiklą tiriamuoju laikotarpiu. Toliau konstatuojamosiose dalyse tęsiama:

„2.1. Eksportuojančių Kinijos gamintojų atranka

- (5) Vykdam atranką priimtinus atsakymus pateikė 105 eksportuojantys Kinijos gamintojai, kuriems priskiriama 47 % importo tiriamuoju laikotarpiu <...>
- (6) Vadovaudamasi pagrindinio reglamento 17 straipsnio 1 dalimi, Komisija eksportuojančius gamintojus atrinko remdamasi didžiausia tipine nagrinėjamojo produkto eksporto į Sąjungą apimtimi, kurią būtų galima pagrįstai išnagrinėti per turimą laiką. Atrinktieji gamintojai suskirstyti į tris grupes, kurioms [prie kurių] priskirta 10 atskirų gamintojų, kurių eksportas sudaro 14,4 % viso eksporto iš Kinijos į Sąjungą ir 31,3 % viso bendradarbiaujančių gamintojų eksporto TL. Vadovaujantis pagrindinio reglamento 17 straipsnio 2 dalimi, dėl atrinktų gamintojų konsultuotasi su susijusiomis šalimis ir Kinijos valdžios institucijomis. Dėl siūlomų atrinktų gamintojų gauta keletas pastabų. Galutinė gamintojų atranka atlikta atsižvelgiant į tinkamomis pripažintas pastabas.

2.2. Sąjungos gamintojų atranka

- (7) [CET] patvirtino Komisijai siųstame rašte, kad visos skundą pateikusios bendrovės sutinka, kad būtų svarstoma, ar jas atrinkti. Apie save pranešė ir kitos bendrovės, tad Komisijai informaciją pateikė 73 Sąjungos gamintojai.
- (8) Vykdam atranką, atsižvelgta į didelį keraminių plytelių sektoriaus susiskaidymą. Siekiant užtikrinti, kad didelių bendrovių rezultatai neužgožtų žalos analizės, o ir būtų tinkamai atsižvelgta į mažų bendrovių, kurioms tenka didžiausia Sąjungos produkcijos dalis, padėti, nutarta, kad atrinkti gamintojai turėtų atstovauti visiems segmentams, t. y. mažosioms, vidutinėms ir didelėms bendrovėms.
- (9) Remiantis metinės produkcijos apimtimi, išskirti trys segmentai:
 - pirmasis segmentas: didelės bendrovės (pagamina daugiau kaip 10 mln. m²),
 - antrasis segmentas: vidutinės bendrovės (pagamina 5–10 mln. m²),
 - trečiasis segmentas: mažosios bendrovės (pagamina mažiau kaip 5 mln. m²).
- (10) Atliekant mikroekonominių rodiklių analizę, atrinktų bendrovių, priklausančių konkrečiam segmentui, rezultatai buvo įvertinti pagal minėto segmento dalį, atsižvelgiant į visą Sąjungos produkciją (remiantis konkrečia kiekvieno segmento svarba bendrame keraminių plytelių sektoriuje). Remiantis tyrimo metu surinkta informacija, pirmajam ir antrajam segmentams

priklausantys gamintojai pagamina po maždaug vieną ketvirtį visos Sąjungos produkcijos, trečiajam segmentui priklausantys gamintojai – maždaug pusę visos Sąjungos produkcijos. Mažųjų bendrovių segmentui priklauso daugiau kaip 350 bendrovių. Vidutinių bendrovių segmentui priklauso daugiau kaip 40 bendrovių, o didelių bendrovių segmentui – daugiau kaip 20.

- (11) Buvo atrinkta 10 bendrovių. Tai didžiausios šiems trimis segmentams priklausančios bendrovės, atsižvelgiant į pardavimo apimtį, produkciją ir geografinę padėtį. Viena atrinkta bendrovė priklauso didelių bendrovių segmentui, keturios – vidutinių bendrovių segmentui, penkios – mažųjų bendrovių segmentui. Atrinktos bendrovės įkurtos šešiose valstybėse narėse (Italijoje, Ispanijoje, Lenkijoje, Portugalijoje, Vokietijoje ir Prancūzijoje) ir kartu pagamina daugiau kaip 90 % visos Sąjungos produkcijos. Šioms atrinktoms bendrovėms tenka 24 % visos bendradarbiaujančių gamintojų produkcijos ir 7 % visos Sąjungos produkcijos.
- (12) Atliekant tyrimą, viena atrinkta Lenkijos bendrovė nutarė nutraukti bendradarbiavimą. Komisijai nepavyko rasti jokio kito Lenkijoje įkurto gamintojo, kuris būtų sutikęs bendradarbiauti.
- (13) Nepaisant gamintojo iš Lenkijos pasitraukimo, atrinktų gamintojų reprezentatyvumas pagal visus 8 ir 10 konstatuojamosiose dalyse paminėtus kriterijus liko didelis. Todėl nutarta, kad tyrimas gali būti tęsiamas toliau, turint devynis atrinktus gamintojus iš penkių valstybių narių.“

Galutinis reglamentas

121. Atranka buvo aptarta 9–33 konstatuojamosiose dalyse. 9–12 konstatuojamosiose dalyse atmetas prieštaravimas dėl dviejų eksportuojančių Kinijos gamintojų, kuris šiuo atveju neturi reikšmės. 13 konstatuojamojoje dalyje padaryta išvada: „Kadangi negauta jokių kitų pastabų, laikinojo reglamento 5 ir 6 konstatuojamosios dalys patvirtinamos“.

122. Dėl šiuo atveju svarbių klausimų, 16–33 konstatuojamosiose dalyse teigiama:

- „(16) Viena suinteresuotoji šalis teigė, kad atranka statistiškai netinkama dėl Sąjungos pramonės suskaidymo segmentais ir geografinės aprėpties. Šiuo atžvilgiu primenama, kad Sąjungos keraminių plytelių pramonė labai suskaidyta ir sudaryta iš daugiau kaip 500 gamintojų. Be to, nustatyta, kad tinkamai atstovauta visiems trimis pramonės segmentams, t. y. didelėms, vidutinėms ir mažoms bendrovėms. Siekiant užtikrinti, kad didelių bendrovių rezultatai neužgožtų žalos analizės, o ir būtų tinkamai atsižvelgta į mažų bendrovių, kurioms tenka didžiausia Sąjungos produkcijos dalis, padėtį, nutarta, kad atrinkti gamintojai turėtų atstovauti visiems segmentams, t. y. mažosioms, vidutinėms ir didelėms bendrovėms. Pasirinktos visų segmentų didžiausios bendrovės, su sąlyga, kad užtikrintas geografinis tipiškumas.
- (17) Viena suinteresuotoji šalis taip pat teigė, kad Komisija neįrodė pasirinktų bendrovių tipiškumo, pasitraukus Lenkijos gamintojui, ir kad bet kuriuo atveju jos nepakankamai tiksliai atitiko pardavimo Sąjungos rinkoje dydį.
 - (18) Sutinkama, kad vienas Lenkijos gamintojas nusprendė nebebendradarbiauti ir todėl buvo pašalintas iš atrinktų gamintojų. Vis dėlto tam, kad atrinkti gamintojai būtų tipiški, nėra būtina, kad jie visiškai tiksliai atitiktų geografinį pasiskirstymą ir valstybių narių gamintojų veiklos mastą. Šis būdas nebūtų praktiškas administravimo požiūriu, nes geografinis pasiskirstymas tėra tik vienas iš veiksnių, į kuriuos atsižvelgiama užtikrinant tipiškumą. Iš tiesų užtenka, kad atrinkti gamintojai iš esmės atitiktų didelių šalių gamintojų dalį. Vertinant pagal šį kriterijų nustatyta, kada pasitraukus Lenkijos bendrovei bendras atrinktų bendrovių tipiškumas nepakito. Todėl patvirtinama, kad atrinkti Sąjungos gamintojai buvo pakankamai tipiški, kaip apibrėžta pagrindinio reglamento 17 straipsnyje.

- (19) Atsakant į teiginį dėl bendro atrinktų bendrovių tipiškumo, primenama, kad Sąjungos pramonė labai suskaidyta, todėl atrinktos bendrovės neišvengiamai atitiktų tik sąlyginai nedidelę visos Sąjungos gamybos dalį. Bet kuriuo atveju pagrindinio reglamento 17 straipsnyje nustatyta, kad tyrimų mastas gali būti apribotas tyrimams atrenkant tik statistiškai tinkamus gamintojus arba naudojant didžiausią tipiską produkcijos, pardavimo ar eksporto kiekį, kurį galima pagrįstai ištirti, tačiau nenurodomi konkretūs kiekybiniai ribiniai tokio tipiško kiekio dydžiai. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, patvirtinama, kad atrinkti gamintojai buvo tipiški, kaip apibrėžta pagrindinio reglamento 17 straipsnyje.
- (20) Viena suinteresuotoji šalis teigė, kad Komisija neatrinko mažas pardavimo kainas taikančių Sąjungos gamintojų, esančių, pvz., Lenkijoje ir Čekijoje, todėl atrinkti gamintojai nėra tipiški vertinant pagal vidutines Sąjungos gamintojų pardavimo kainas.
- (21) Atsakydama į šį teiginį Komisija nustatė, kad vidutinės atrinktų Sąjungos pramonės gamintojų pardavimo kainos atitiko viešai prieinamas statistines vidutines pardavimo kainas. Bet kuriuo atveju ir, kaip paaiškinama 125 konstatuojamojoje dalyje, atliekant tyrimą paaiškėjo, kad net atsižvelgus į viešai prieinamas kainas minėtose šalyse galutinės išvados labai nepasikeistų.
- (22) Kelios šalys pateikė pastabas dėl to, kad Sąjungos pramonės gamintojai buvo atrinkti taikant kitus metodus, nei taikyti atrenkant Kinijos eksportuotojus, kai vadovautasi tik eksporto dydžiu.
- (23) Dėl skirtingų Sąjungos gamintojų ir Kinijos eksportuojančių gamintojų atrankos metodų reikėtų pažymėti, kad jie atitiko atrankos tikslus. Nagrinėdama Sąjungos pramonę Komisija turėjo įvertinti visos pramonės padėtį, todėl pasirinkti geriausią tipiskumą užtikrinantys kriterijai. Kinijos eksportuotojų atveju manyta, kad atranką reikėtų pagrįsti didžiausiu nagrinėjamojo produkto eksportu, todėl atrinkti didžiausi eksportuotojai. Taip pat pažymima, kad pagrindinio reglamento 17 straipsnyje nurodyta abi šias atrankas vykdyti vadovaujantis vienodais kriterijais. Be to, šiuo atveju prieš galutinai atrenkant Kinijos eksportuojančius gamintojus bendradarbiaujančioms Kinijos šalims ir valdžios institucijoms suteikta galimybė pateikti pastabas dėl siūlomų atrinktų bendrovių. Gauta pastabų dėl atrinktų bendrovių, bet ne dėl jų tipiškumo.
- (24) Po galutinio atskleidimo importuotojų asociacija tvirtino, kad pagrindinio reglamento 17 straipsnyje numatyta, kad Sąjungos gamintojai ir eksportuojantys gamintojai turėtų būti atrenkami pagal vienodus kriterijus. Kelios Kinijos šalys po galutinio atskleidimo tebeigė, kad vykdant atranką Kinijos eksportuojantys gamintojai buvo diskriminuojami, palyginti su Sąjungos gamintojais.
- (25) Atsakant į po galutinio atskleidimo pateiktą teiginį, kad Sąjungos gamintojai ir eksportuojantys gamintojai turėtų būti atrenkami pagal vienodus kriterijus, manoma, kad dėl 23 konstatuojamojoje dalyje apibūdintų priežasčių juos galima atrinkti pagal skirtingus kriterijus. Atsižvelgiant į šias aplinkybes teiginys atmetamas.
- (26) Dėl to kad, kaip minėta 23 konstatuojamojoje dalyje, negauta pastabų dėl atrinktų bendrovių tipiškumo, šios šalys tvirtino, kad atrankos metu Kinijos šalims nebuvo pranešta, kad atrankoms taikytis skirtingi kriterijai ir todėl jos negalėjo pateikti pastabų dėl šio fakto.
- <...>
- (28) Po galutinio atskleidimo viena suinteresuotoji šalis teigė, kad atrankos metu atsižvelgdama į skirtingus segmentus Komisija pažeidė pagrindinio reglamento 4 straipsnio 1 dalį, kurioje nustatyta, kad analizei turėtų būti naudojama Sąjungos pramonės visuma, o ne tam tikros bendrovių grupės ar rūšys.

- (29) Teiginys, kad suskirsčius atrinktas bendroves į tris segmentus pažeista pagrindinio reglamento 4 straipsnio 1 dalis, nepagrįstas. Kaip nurodyta 23 konstatuojamojoje dalyje, atrinkti gamintojai atstovavo ne konkrečiai bendrovių grupei, kaip teigė atitinkama šalis, o visai Sąjungos pramonei. Be to, pagrindinio reglamento 17 straipsnio 1 dalyje aiškiai leidžiama vykdyti atranką, norint nustatyti žalą. Todėl šis teiginys laikytas nepagrįstu ir atmestas.
- (30) Po galutinio atskleidimo ta pati suinteresuotoji šalis paprieštaravo teiginiui, kad atrenkant bendroves atsižvelgta į geografinį pasiskirstymą, tvirtindama, kad Sąjunga yra bendroji rinka, o pagal pagrindinio reglamento 17 straipsnio 1 dalį gamintojus galima atrinkti tik pagal didžiausią tipišką kiekį.
- (31) Atsakant į teiginį dėl geografinio pasiskirstymo kriterijaus pažymima, kad ši pramonė yra suskaidyta ir atrinktų bendrovių tipiškas vertinamas pagal gamintojų geografinį pasiskirstymą valstybėse narėse, kad būtų atsižvelgta į įvairių Sąjungos vietovių aplinkybes. Atrinktos bendrovės atstovauja valstybėms narėms, kuriose gaminama apie 90 % Sąjungos produkcijos; pasitraukus Lenkijos bendrovei šis rodiklis liko didelis – apie 80 %. Taigi Komisijos taikyti metodai užtikrino, kad atrinktos bendrovės atitiktų Sąjungos produkcijos visumą, ir pagrindinio reglamento 17 straipsnio 1 dalis nebuvo pažeista. Todėl teiginys atmestas.
- (32) Po galutinio atskleidimo viena suinteresuotoji šalis teigė, kad tarp atrinktų Sąjungos gamintojų buvo tik vidutinės ir mažos bendrovės, kurių sąnaudos ir kainos tariamai didesnės nei didelių Kinijos bendrovių.
- (33) Šis argumentas nepagrįstas jokiais įrodymais. Pažymima, kad atrinktos visų segmentų bendrovės. Be to, sąnaudas gali veikti ne tik bendrovės dydis, bet ir kiti veiksniai, pvz., žaliavų kainos, nusidėvėjimas arba pajėgumo išnaudojimas.“

123. Šiam klausimui taip pat svarbios 125 ir 126 konstatuojamosios dalys:

- „(125) Viena suinteresuotoji šalis, kaip jau minėta 20 konstatuojamojoje dalyje, abejojo laikinojo reglamento 96–99 konstatuojamosiose dalyse nustatytais faktais dėl Sąjungos pramonės pardavimo kainų, tvirtindama, kad Komisija, nustatydamą Sąjungos vieneto kainas, neatsižvelgė į Lenkijos ir Čekijos gamintojus ir kad faktai buvo nesuderinami su realiais viešai prieinamais duomenimis.
- (126) Dėl šio teiginio pažymėtina, kad modeliuojant buvo atsižvelgta į Lenkijos, kurioje pagaminama apie 10 % visos Sąjungos produkcijos, pardavimo kainas. Modeliuojant nebuvo atsižvelgta į Čekijos, kurioje pagaminama mažiau nei 3 % visos Sąjungos produkcijos, duomenis. Modeliuojant nustatyta, kad net atsižvelgus į Lenkijos kainas galutiniai nustatyti faktai daug nesikeičia. Galiausiai vadovaudamasi savo metodika Komisija apskaičiavo Sąjungos pramonės pardavimo kainas ir atliko reikiamus koregavimus, kad gautų pirmas nepriklausomam klientui taikomas kainas ir užtikrintų palyginamumą su Kinijos pardavimo kainomis.“

Klausimai ir pareiškimai

124. *Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas* atkreipia dėmesį, kad Komisija, norėdama nustatyti poveikio kainoms lygį, pasitelkė atranką, leidžiamą pagal pagrindinio reglamento 17 straipsnio 1 dalį, „kai skundo pateikėjų, eksportuotojų, importuotojų, produkto tipų ar sandorių yra labai daug“. Atranka gali būti dvejopa: „atrenkamas tiksliai pagrįstai nustatytas šalių, produktų ar sandorių pavyzdžių skaičius, kurie pagal atrankos metu turimą informaciją yra statistiškai tinkami“ arba „tiriamas didžiausias tipiškasis produkcijos, pardavimo ar eksporto kiekis, kurį galima pagrįstai ištirti per turimą laiką“. Akivaizdu, kad pirmoji atrankos rūšis panaudota Sąjungos, o antroji – Kinijos gamintojų kainoms nustatyti. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kelia klausimą, ar toks

požiūris yra tinkamas, nes jis lėmė atranką iš esmės iš didelio mažesnių Sąjungos gamintojų skaičiaus (kuriems tenka tik 7 % visos Sąjungos gamybos) ir mažesnio stambesnių Kinijos gamintojų skaičiaus (kuriems tenka 14,4 % visos Kinijos gamybos), nors abi rinkos yra itin susiskaidžiusios ir iš esmės susideda iš MVĮ. Todėl atrinkti gamintojai gali būti nepalyginami, o tai verstų abejoti nustatymo objektyvumu. Be to, visi Sąjungos gamintojai buvo atrinkti iš didesnėmis kainomis pasižyminčių Vakarų valstybių narių ir nė vieno iš mažesnėmis kainomis pasižyminčių valstybių narių. Todėl nėra aišku, ar poveikio kainoms lygiai (nuo 43,2 % iki 55,7 %, kaip nurodyta galutinio reglamento 113 konstatuojamojoje dalyje) buvo nustatyti tiksliai ir objektyviai.

125. *Fliesen-Zentrum* vėl pateikia iš esmės tuo pačius, nors ir išsamesnius, svarstymus, ir primygtinai teigia, kad abiem atvejais gamintojai turi būti atrinkti panašiu būdu. Be to, Sąjungos atrinkti gamintojai turėtų apimti ne mažiau kaip 25 % Sąjungos gamintojų, laikantis būtinojo reikalavimo tyrimui pradėti⁵⁰. Komisija, nepalyginusi dviejų panašių dalykų, pažeidžia vienodo požiūrio principą, pagrindinio reglamento 3 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą objektyvumo reikalavimą ir to paties reglamento 9 straipsnio 4 dalyje įtvirtintą mažesniojo muto taisyklę. Be to, atrinkus gamintojus, kuriems tenka tik 7 % ir 14 % atitinkamos rinkos dalis, neužtikrinamas reikalingas tipiškumo lygis.

126. *Taryba* visų pirma teigia, kad Sąjungos pramonei padaryta žala buvo įvertinta remiantis atitinkamai visos pramonės ir atrinktų Sąjungos gamintojų makro ir mikroekonominiais duomenimis; tam negalėjo turėti įtakos atrinktų Kinijos gamintojų sudėtis. Antra, atrenkant Sąjungos gamintojus buvo atsižvelgta į susiskaidžiusį pramonės pobūdį. Lenkijos ir Čekijos gamintojai nebuvo įtraukti, nes Lenkijos gamintojas nutraukė bendradarbiavimą, o Čekijos gamybos apimtis sudaro mažiau nei 3 % Sąjungos gamybos apimties, tačiau Komisija atliko modeliavimą, pagrįstą Lenkijos kainomis, ir nustatė, kad skirtumas buvo nedidelis. Trečia, *Fliesen-Zentrum* per procesą nepateikė pastabų dėl Kinijos atrinktų gamintojų sudėties ir to nebegali padaryti vykstant procesui dėl prejudicinio sprendimo priėmimo. Bet kuriuo atveju skirtingo metodo Kinijos gamintojams atrinkti panaudojimas priklauso institucijų kompetencijai ir šiuo atveju užtikrino didžiausią kiekvienos grupės tipiškumą. Galiausiai pritaikyti antidempingo muitai bet kuriuo atveju buvo mažesni už nustatytas dempingo maržas.

127. *Komisija* teigia, kad klaidinga manyti, jog dviejų gamintojų atrankų tikslas – paprasčiausiai nustatyti priverstinio kainų sumažinimo lygį. Iš atrinktų Sąjungos gamintojų taip pat galima gauti įvairių mikroekonominių duomenų, kurie turėtų apimti visų kategorijų Sąjungos gamintojus, siekiant nustatyti svyravimus, atsižvelgiant į geografinę padėtį ar dydį, o atrenkant eksportuotojus siekiama įtraukti kuo didesnę Sąjungos importo dalį tam, kad kainos kuo labiau priartėtų prie realaus vidurkio. Todėl dviejų metodų naudojimas yra visiškai pagrįstas, nepažeidžia vienodo požiūrio principo ir nekelia abejonių dėl analizės objektyvumo. Dėl Rytų Europos gamintojų neįtraukimo į Sąjungos gamintojų atranką pasakytina, kad institucijos negali reikalauti bendradarbiauti, o stambiausi Lenkijos gamintojai atsisakė tai daryti. Bet kuriuo atveju Vakarų Europai tenka 80 % visos Sąjungos gamybos apimties, o viešai prieinami Lenkijos ir Čekijos Respublikos duomenys parodė, kad jas įtraukus nebūtų didelio skirtumo.

128. Dėl galimybės nustatyti mažesnę muitą, jei poveikio kainoms marža būtų buvusi nustatyta remiantis kitu pagrindu, Komisija nurodo, kad ginčijamas reglamentas buvo parengtas anglų kalba, o sąvoka „priverstinis kainų mažinimo skirtumas“ (skirtumas tarp Sąjungos pramonės dempingo kainų ir tikslinių kainų – „Zielunterbietungsspanne“ vokiečių kalba ir „marge de sous-cotation des prix

50 — Pagrindinio reglamento 5 straipsnio 4 dalyje draudžiama pradėti tyrimą pagal gamintojų, kuriems tenka mažiau nei 25 % Sąjungos gamybos apimties, skundą. *Fliesen-Zentrum* cituoja tam tikras bylas, kuriose nuo 40 % iki 50 % Sąjungos gamybos apimties pripažinta pakankama atranka.

indicatifs“ prancūzų kalba, tai atitinka „žalos skirtumą“) buvo klaidingai išverstas⁵¹ į vokiečių (ir prancūzų kalbą) kaip „poveikio kainoms marža“ (skirtumas tarp Sąjungos pramonės, jau nukentėjusios dėl dempingo poveikio, jo kainų ir faktinių kainų – „Preisunterbietungsspanne“ vokiečių kalba ir „marge de sous-cotation des prix“ prancūzų kalba).

Vertinimas

129. Šiuo atveju pagrindinis klausimas – ar institucijoms nustačius, „kad produktai dempingo kaina yra importuojami gerokai mažesnėmis kainomis, palyginti su [Sąjungos] pramonės panašių produktų kainomis“ (pagrindinio reglamento 3 straipsnio 3 dalis), jų atliktas palyginimas negalioja, nes vienas iš dviejų pagrindinio reglamento 17 straipsnio 1 dalyje leidžiamų atrankos metodų buvo panaudotas Kinijos, o kitas atrankos metodas – Sąjungos kainoms įvertinti. Prie papildomų klausimų priskiriama tai, ar tarp atrinktų Sąjungos gamintojų reikėjo įtraukti vieną, ar daugiau gamintojų iš mažesnėmis kainomis garsėjančių Rytų Europos valstybių narių, ir ar atrinkti Sąjungos gamintojai buvo pakankamai tipiški. Tuomet, jei kuris nors iš šių veiksmų lėmė priverstinio kainų sumažinimo lygio pervertinimą, kyla klausimas, ar dėl tos aplinkybės reikėjo taikyti pagrindinio reglamento 9 straipsnio 4 dalyje numatytą mažesniojo muto taisyklę.

130. Pirmiausia pradedant nuo papildomų klausimų pažymėtina, kad, mano manymu, motyvai, išdėstyti tiek laikinajame ir galutiniam reglamentuose, tiek institucijų pastabose, dėl kurių neįtraukti Lenkijos ir Čekijos gamintojai, yra pagrįsti ir nuoseklūs. Mano manymu, atrenkant gamintojus, pasirinkimas priklauso didelei institucijų kompetencijai, kurią jos turi vertindamos bendrą ekonominę situaciją, ir jų negalima kaltinti dėl to, kad Lenkijos gamintojas atsisakė bendradarbiauti vykstant tyrimui ar kad kiti gamintojai nebendradarbiavo. Be to, buvo imtasi veiksmų siekiant patikrinti, ar rezultatams turėjo įtaką tai, kad nebuvo įtraukti Rytų Europos (konkrečiai – Lenkijos) gamintojų duomenys.

131. Dėl tipiškumo manau, kad *Fliesen-Zentrum* teiginys, kad atrinktiems Sąjungos gamintojams turi tekti ne mažiau kaip 25 % Sąjungos gamybos apimties, yra nepagrįstas. Pagrindinio reglamento 5 straipsnio 4 dalyje nekalbama apie atrinktų gamintojų tipiškumą ir nė viena jos nurodytų bylų nepagrindžia jos reikalavimo.

132. Pereidama prie pagrindinio klausimo visų pirma atkreipiu dėmesį, kad pagrindinio reglamento 17 straipsnio 1 dalyje nėra įtvirtinta jokie tiesioginio reikalavimo, kad skirtingi pavyzdžiai būtų atrenkami visiškai panašiu pagrindu. Taip pat, mano manymu, negalima šios dalies vertinti kaip tiesioginio tokio pobūdžio reikalavimo, nes ji taikoma „tais atvejais, kai skundo pateikėjų, eksportuotojų, importuotojų, produkto tipų ar sandorių yra labai daug“ ir ribojama „tiksliai pagrįstai nustatyto šalių, produktų ar sandorių pavyzdžių skaičiumi“. Pačios kategorijos ne visada gali būti panašios, todėl dažnai nebus galimybės palyginti atrankos metodus.

133. Be to, iš pagrindinio reglamento 17 straipsnio 2 dalies aiškiai matyti, kad galutinį sprendimą dėl šalių, produktų tipų ar sandorių atrankos priima Komisija. Mano manymu, institucijos pateikė tinkamus savo veiksmų motyvus. Dėl Kinijos eksporto kainų pažymėtina, kad svarbiausia buvo kuo tiksliau apskaičiuoti tikslią vidutinę kainą, todėl tam buvo logiška atrinkti eksportuotojus, kuriems teko didžiausia pardavimo apimties dalis. Vis dėlto Sąjungos pramonės gamintojų atranka turėjo atitikti įvairius tikslus, todėl nebuvo galima apsiriboti stambiausiais gamintojais.

134. Kita vertus, žala nustatoma „objektyviai ištyrus“ importo dempingo kaina kiekius, jo poveikį kainoms Sąjungos rinkoje ir Sąjungos pramonei (pagrindinio reglamento 3 straipsnio 2 dalis, o pavyzdžiai turi būti „statistiškai tinkami“ (17 straipsnio 1 dalis).

51 — Pirmiausia galutinio reglamento 198 konstatuojamojoje dalyje: „Taip pat pažymima, kad *priverstinio kainų mažinimo skirtumai yra didesni už dempingo skirtumus*, nustatytus 88–93 konstatuojamosiose dalyse, todėl nustatant muto dydį pagal mažesniojo muto taisyklę turėtų būti naudojamas dempingo skirtumas“ (išskirta mano).

135. Atsižvelgiant į tai, derėtų pripažinti bent jau tikimybę, kad dėl Kinijos atveju panaudoto metodo (didžiausias kiekis, taigi stambiausi gamintojai) galėjo būti apskaičiuota mažesnė kaina nei tuo atveju, jei į pavyzdį būtų buvę įtraukta daugiau mažesnių gamintojų; stambesni gamintojai gali turėti galimybę pasinaudoti masto ekonomika, todėl parduoti už mažesnę kainą. Priešingai, Sąjungos atveju panaudotas metodas dėl tos pačios priežasties būtų galėjęs reikšti didesnę kainą. Tuo atveju nustatytas poveikio kainoms lygis galėjo būti didesnis nei tuo atveju, jei abu pavyzdžiai būtų buvę atrinkti remiantis tuo pačiu metodu. (Tas pats galėtų ir priverstiniam kainų mažinimo skirtumui, pagrįstam duomenimis iš tų pačių šaltinių, todėl Komisijos pareiškimai dėl terminologijos ir vertimo šia prasme nėra itin reikšmingi.)

136. Vis dėlto anaipol neaišku, ar šios galimybės bus įgyvendintos, o Teisingumo Teismui nebuvo pateikta išsamių skaičių ar skaičiavimų pavyzdžių, kad būtų galima konkrečiai įsitikinti jų patikimumu. Kita ne mažiau įtikinama galimybė – tai, kad Kinijos eksporto kainos susidarė labiau dėl konkurencingų importo rinkos sąlygų, o ne dėl gamintojo dydžio ar pajėgumo, todėl kitoks Kinijos eksportuotojų atrankos metodas nebūtų lėmęs kitokio rezultato⁵². Taigi, nesant pagrindimo, nėra galimybės daryti prielaidos, kad poveikio kainoms ar priverstinio kainų mažinimo skirtumo lygis labai skirtųsi, jei abiem atrankos atvejais būtų buvęs panaudotas tas pats metodas.

137. Dėl šios priežasties nematau pagrindo teigti, kad priverstinio kainų sumažinimo įvertinimas ginčijamame reglamente tapo negaliojantis pasirinkus skirtingus atrankos metodus, ar kad tai buvo kaip nors nesuderinama su pagrindinio reglamento 9 straipsnio 4 dalyje įtvirtinta mažesniojo muito taisykle.

Išvada

138. Atsižvelgdama į išdėstytas aplinkybes, manau, kad Teisingumo Teismas turėtų atsakyti *Finanzgericht München*, jog 2011 m. rugsėjo 12 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 917/2011, kuriuo nustatomas galutinis antidempingo muitas ir laikinojo muito, nustatyto importuojamoms Kinijos Liaudies Respublikos kilmės keraminėms plytelėms, galutinis surinkimas, nėra negaliojantis nė dėl vieno iš jo prašyme priimti prejudicinį sprendimą nurodyto motyvo.

52 — Byloje C-569/13 *Bricmate* pateikti Eurostato duomenys rodo, kad visą tyrimo laikotarpį iš Kinijos importuotų keraminių plytelių kainos Vokietijoje nuolat ir smarkiai viršijo kainas Jungtinėje Karalystėje, nors į abi šias valstybes nares importuoti kiekiai buvo iš esmės panašūs. Vis dėlto į Latviją ir Rumuniją importuojamų (mažesnių kiekių) keraminių plytelių kainos nuolat buvo dar mažesnės.